

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

Anul II Nr. 35

Simbătă 12 februarie 1972

12 pagini — 1 leu

ȘTEFAN SZÖNYI

„Nu-i vom uita”

Reversul medaliei

Dacă faza finală a educației prin școală are o deosebită importanță pentru selectarea utilităților și a valorilor, nu mai puțin importantă este faza inițială. Asupra acestei faze din perioada întregii vieți școlare vreau să mă opresc o clipă, cu amintirea vie a vizitei recente la „școala mea”, dar și sub influența unei scrisori pe care o învățătoare de la o școală a unui important oraș de provincie mi-a trimis-o îndată ce a aflat, din „Tribuna școlii”, de această vizită. „Eu am avut norocul să fiu și învățătoare la școala unde am fost elevă”, îmi scrie corespondenta mea. Într-adevăr, un mare noroc, o situație care permite măsurarea precisă a drumului ascendent, parcurs de la școală, ca elev, pentru a ajunge la aceeași școală — ca profesor.

Dar reversul acestei medalii, atât de lucitoare pe una din fețe, este răspunderea deosebită pe care această situație o implică. Să nu uităm că în primii ani de școală se continuă cu formarea automatismelor, se îmbogățește bagajul deprinderilor de acasă cu altele mai noi, care vor trebui să reziste o viață întreagă la orice încercări. În primii ani de școală învăță copilul — dacă nu învață acasă — să spună „bună ziua” la sosire și „bună ziua” la plecare. În primii ani de școală învață să vorbească corect, cuviincios — și mai ales în școală învață să scrie. În primii ani ai școlii copilul face experiența vieții în societate, trăind intens în mica sa societate, cu toate implicațiile acestei vieți în comun.

Să nu uităm, în sfârșit, că deprinderile „rele” (proastă purtare, proastă sau incorectă vorbire, incorectă scriere), dacă nu au fost suprimate cu fermitate în primii ani ai școlii, îl vor însoți, cu

supărătoare perseverență, toată viața. Am cunoscut oameni cu studii care și la a treia tinerete continuau să scilcieze unele cuvinte pentru că așa au făcut când erau copii mici și nimeni nu și-a dat osteneala să-i îndrepte, după cum am cunoscut învățători care scriau „vam” în loc de „v-am”, „todeauna” în loc de „totdeauna” etc. Și unii și alții știau, desigur, cum trebuie să pronunțe sau să scrie cuvintele amintite. Dar nu se mai puteau recondiționa. Această imposibilitate de recondiționare, justificată la o anumită vîrstă și pînă la un anumit punct, poate avea efecte dezastruoase. Zeci de promoții de copii vor învăța să scrie și să vorbească — bine sau rău, corect sau nu — așa cum a vorbit și a scris învățătorul lor. Ei nu vor pune niciodată la îndoială, în tot restul vieții lor, faptul că învățătorul a vorbit cum trebuie și a scris cum trebuie, ceea ce este un lucru foarte bun — dar poate fi și foarte rău.

Iată de ce, stimată colegă, am vorbit de „reversul medaliei”. Dar sint liniștit. Pentru că în scrisoare îmi spuneți: „Acum, după 20 de ani de cînd lucrez cu copiii, mai am încă de învățat”.

Sigur că mai aveți de învățat. Toți mai avem de învățat. Omul care consideră că nu mai are nimic de învățat este un om sfîrșit.

Ieron Nicolae

GR. C. MOISIL:

„Trebuie ca fiecare om să inventeze cum se întrebuințează calculatorul”

Red: Ce considerați esențial pentru creșterea eficienței muncii cu calculatorul?

Grigore C. Moisil: Pentru a merge în pas cu întreaga omenire civilizată, trebuie ca fiecare om să inventeze cum se întrebuințează calculatorul, pentru mărirea productivității sau a creativității în meseria lui.

Red: Ce înțelegeți prin aceasta? Că trebuie inventat totul de la început?

Grigore C. Moisil: Nu. Sint multe lucruri care se știu. De exemplu, pentru a introduce informatica în întreprinderile economice și industriale o mare parte din ceea ce trebuie făcut se poate învăța de la cei care o fac. La noi în țară se poate învăța de la CEPECA sau de la ASE. De asemenea, se poate învăța să se proiecteze cu calculatorul în inginerie. Și aici însă e nevoie să se inventeze multe lucruri și anume să se modernizeze teoriile pe baza cărora se face proiectarea și care au fost multă vreme simplificate de necesitatea de a ajunge la calcule care să se poată executa cu mijloacele de calcul ce erau la dispoziția inginerului proiectant, înainte de apariția calculatorului. În foarte multe discipline însă lucrurile sint aproape la început.

Red: Nu e potrivit să le lăsăm să se dezvolte și să le învățăm după?

Grigore C. Moisil: Nu. Și aceasta nu numai dintr-un simț de demnitate națională, ci și din faptul că toți știm că munca cea mai bine plătită e munca de concepție. De ce am plăti-o noi altora cînd ar putea să ne-o plătească alții nouă?

Red: Atunci?

Grigore C. Moisil: Aici e sarcina cea mai mare a profesorilor, care trebuie să preia din ceea ce se știe pe lume, pentru a-i învăța pe alții. Și aici e rolul mare al oamenilor de știință care trebuie să inventeze lucrurile noi ce nu se știu încă.

Red: Cum se poate face lucrul acesta?

Grigore C. Moisil: Prima condiție e de a învăța ceea ce se știe.

I. PETRESCU

În acest număr:

● Clasa muncitoare — forța socială conducătoare în opera de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

● Rolul legii valorii și modul său de acțiune în economia socialistă.

● Interviu nostru cu prof. univ. dr. docent Alexandru Ciplea.

● Criterii de perfecționare a manualelor școlare.

Plenara Consiliului elevilor

Duminică, 6 februarie a.c., la sediul C.C. al U.T.C. a avut loc Plenara Consiliului pe țară al elevilor. Întrunit pentru a doua oară în acest an școlar, consiliul și-a propus să analizeze modul în care organizațiile U.T.C. au sprijinit școala în pregătirea tehnico-productivă a elevilor din învățământul de cultură generală, precum și măsurile pe care le-au întreprins în colaborare cu conducerea școlilor pentru asigurarea unor condiții bune de studiu și viață ale elevilor.

Sedința de lucru a fost condusă de tovarăsa Silvia Ilie, secretar ai C.C. al U.T.C. La lucrările plenarei a participat conf. univ. dr. Traian Pop, adjunct al ministrului educației și învățământului, care a clarificat o serie de probleme ridicate de participanții la discuție.

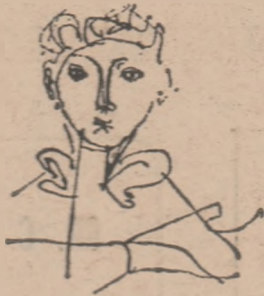
În cadrul dezbaterilor membrii consiliului, reprezentanți ai elevilor U.T.C.-iști din școlile de cultură generală și profesionale și din licee, au relevat aspecte din experiența lor, legate de desfășurarea pregătirii tehnico-productive și de condițiile de viață și de muncă, au formulat observații și propuneri pentru îmbunătățirea activității organizațiilor U.T.C. din școli în legătură cu sprijinirea acestor obiective supuse dezbaterii plenare.

V. Apostel

Un început promițător

Primul număr din acest an al „Educației pionierești”, revistă editată de CNOP, se anun-

ță printr-o prezentare grafică nouă (tehnoredactor Constantin Guluță, distins cu trei premii la concursul „Cele mai frumoase cărți”), cu un conținut îmbogățit, susținut de inaugurarea unor rubrici

inedite, semnate de personalități ale vieții sociale și politice, din domeniul învățământului și culturii.

Editorialul, semnat de scriitorul Tudor Popescu, este un cald elogiu adus învățătorului, apel „comandant” care, după părinți, „influențează și rămâne puternic întipărit în sufletul pur al copilului”. De semnalat este, de asemenea, interviul cu conf. univ. Virgiliu Radulian, adjunct al ministrului educației și învățământului, acordat cu prilejul constituirii Comitetului Național Român pentru UNICEF.

Un spor de calitate îl conferă revistei publicarea articolului „O operă de mare răspundere” semnat de Dumitru Popa, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului municipal București al P.C.R., adresat cadrelor didactice care lucrează cu pionierii. Remarcabilă este prezența în paginile revistei a acad. Mihai Beniuc, poet-scriitor, psiholog și pedagog, care dezbate la rubrica nou înființată „Vorbiți copiilor despre...” o temă importantă: „Spiritul revoluționar și organizația revoluționară a pionierilor”. Ca o comple-

tare, urmează masa rotundă a redacției, cu participarea unor reputeți oameni de știință și cultură, privind informarea politică în școală, pentru copiii de 7-14 ani, urmată de opiniile scriitorului János Farkas, asupra problemelor specifice mișcării pionierești la clasele I-IV.

Notabil este faptul că a sporit numărul corespondenților și colaboratorilor din rândurile învățătorilor și profesoriilor care lucrează cu pionierii. Aceștia fiind prezenți mai ales la rubricile „Din experiența noastră”, „Telex” și „Activitatea în cercuri”.

L. A.

Proza lui Al. Mitru

Nu vom retranscrie aici lista zecilor de volume publicate de Al. Mitru, nici aprecierile de care s-au bucurat ro-

mane, povestirile, scenariile sau piesele sale de teatru. Vom aminti, însă, „Săgeata Căpitanului Ion” care a primit Premiul Uniunii scriitorilor și a fost înscrisă pe lista de onoare a premiului „Citta di Caorle” în 1968 (actualmente se lucrează la un film după această carte și curînd va urma și o dramaturgie — serial — la radio); sau cele trei cărți „Legende Olimpului”, „În țara legendelor” (3 volume) și „Copiii muntelui de aur” recent dis-

tinse cu premiul „Ion Creangă”.

Este vorba despre o operă consacrată aproape în întregime copiilor și tinerilor adolescenți. Inspirată din fondul de aur al culturii universale și al tradițiilor noastre istorice și folclorice, ea actualizează cu măiestrie teme celebre ale tradiției literare europene. Stimulează interesul pentru tezaurul antichității și pentru bogăția de aspirații nobile ale epocilor mai vechi, în special pentru eroii istoriei naționale.

Înțelesuri adânci și nobile mesaje patriotice regăsim și în recente volume ale scriitorului: „Săbia de foc” și „Vulturii de foc”, iar „Domnul din Vladimir”, aflat acum în librării, reconstituie epoca de glorie și sacrificii a lui Tudor și pandurilor săi.

Povestirile istorice sau cele inspirate de legende constituie lecturi dintre cele mai atrăgătoare.

Scriitorul și-a cadentat frazele cu grijă, a selectat cuvintele pentru a le încărca de valori expresive nuanțate. Vorba de duh, dialogul familiar, formula populară recompun atmosferă unor trecute vremi.

Cărțile lui Al. Mitru sînt mereu cerute și reimpresionate („Legende Olimpului” a apărut într-un tiraj global de peste 400 000 de exemplare, iar „Copiii muntelui de aur” a ajuns la ediția a IV-a) finalitatea lor formativă educativă fiind evidentă. Ca lecturi recomandate pentru elevi, ele completează manualele și mai ales contribuie la difuzarea valorilor perene ale culturii umaniste, constituind, în același timp un factor de cultivare a sentimentelor alese, a gândirii mature, a limbii literare de înaltă ținută.

Gh. Bulgăr

Printre scrisorile sosite la redacție...

După cum am mai spus și cu alte prilejuri acordăm o deosebită atenție întrebărilor ce ne sînt adresate. Rubrica noastră alăturată răspunde unui mare număr de scrisori — în special celor de interes general — iar altele primesc răspuns prin poștă. Printre scrisori, întâlnim însă unele care vizează cazuri izolate, particulare și care ar putea să-și găsească rezolvarea pe plan local, printr-o analiză concretă a actelor, statelor de plată etc. Am socotit că este bine să trimitem inspectoratelor școlare județene spre rezolvare concretă scrisorile primite de la: Corneliu Demian, Sibiu; Lidia Dimofte, Negulești, jud. Bacău; Ion V. Munteanu, Suceveni, jud. Galați; Dumitru Corobceanu, Iași; Paraschiva Tătaru, Satu Mare; Florica Mortan, Beiuș; Marin Pirnea, Băilești; Gabriela Stoescu, Bacău; Ana Arhiri, P. Neamț; F. E., jud. Alba; Ion Voicilă, Coca-Antimirești, jud. Buzău; Florea Branef, Balș; Natalia Calistru, Iazu-Nou, jud. Iași; Emilia Ciocan, Babadag etc. Sperăm că în scurt timp corespondenții noștri vor primi răspunsurile de care au nevoie.

N. I. Mihăilă — Găești, jud. Dâmbovița.

Este desigur condamnată atitudinea profesoarei Eftimie Anisoara de la Școala generală Nucet, comuna Lupșanu, județul Iași, care refuză să restituie banii împrumutați de la Casa de ajutor reciproc a fostului raion Găești. La fel de condamnată este și reacția — prin tăcere — a Inspectoratului școlar al județului Iași care v-ar fi putut ajuta să reintrați în posesia celor 1132 de lei împrumutați, desigur, la mare nevoie de tovarășa profesoară. Aveți dreptate cînd ne scrieți pe marginea acestui caz că e în joc cinstea și corectitudinea unor cadre didactice, dar și a unor inspectori care se dezinteresează de situația morală a oamenilor din școlile în subordinea lor.

Da, părerea dv. ne interesează

În cea de a doua scrisoare adresată redacției — la scurt interval după prima — profesorul Ion Marinescu din comuna Bughea de Jos, județul Argeș se întreabă dacă nu cumva ne plătisește cu păreriile sale despre publicația noastră. Nu, dimpotrivă, ne interesează mult opiniile cititorilor despre revistă, atît cele așternute pe hîrtie, cît și cele exprimate prin viu grai cu ocazia întîlnirilor pe care le organizăm. Cel mai bun exemplu este faptul că o parte din sugestiile ce ni le-ați făcut, tovarășe Marinescu, au și fost materializate în paginile ultimelor numere. Această rubrică, bunăoară, deși nu se intitulează, „De vorbă cu cititorii”, se apropie de ceea ce ați vrut să fie nu numai dv. ci și alți cititori, adică un dialog pe marginea scrisorilor sosite la redacție. Plicul din colț credem că sugerează acest lucru.

Profesorul Stan Ghena din Tr. Măgurele ne face zece propuneri (numerotate) și mărturisim că ele ne-au trezit interesul. Unele dintre acestea merg pe linia preocupărilor noastre actuale. După cum credem că au remarcat și cititorii, în ultimul timp ne ocupăm în fiecare număr de cartea pedagogică și — îndeosebi — de manualele școlare. Intenționăm să continuăm această dezbateră. De asemenea, vom aborda unele probleme ale pedagogiei contemporane și vom publica mai multe articole despre metoda și metodologia obiectelor de învățămînt care — așa cum ne scrieți — „cunosc o serioasă revoluționare”. Numele personalităților din domeniul pedagogiei pe care le amintiți se numără printre colaboratorii noștri și desigur, o să citiți des articole și cronici sub semnătura lor. Vă mulțumim pentru aprecieri, asigurîndu-vă că și noi ca și dv. dorim „o revistă deosebită, actuală, științifică, de ținută, în pas cu problematica școlii contemporane”.

Prof. dr. V. G., După ce apreciază citiva rubrici ale revistei, ne propune să popularizăm din timp unele manifestări științifice pentru ca în acest fel cadrele didactice să-și poată anunța participarea cu referate și comunicări științifice. De, ideea este bună și vom încerca să o realizăm. De pildă, în unul din numerele viitoare vom vorbi mai pe larg despre studiul pregătirilor pentru Simpozionul național al educatorilor care în acest an este dedicat educației prin muncă și pentru muncă.

Așteptăm cu interes și alte păreri și sugestii privitoare la paginile care vă sînt adresate.

MIRCEA IONEL

RĂSPUNDEM CITITORILOR

Emil Avram. Școala generală nr. 2 Bordeasca Veche, jud. Vrancea: Pentru profesorii de biologie de la școlile generale ca și pentru profesorii de alte specialități de la aceste școli — la vechimea în învățămînt se consideră numai situațiile stabilite în normele aprobate prin Ordinul ministrului educației și învățămîntului nr. 954/1969. Ca urmare pentru aceștia nu se recunoaște la vechimea în învățămînt, timpul lucrat în producție în domeniul agriculturii (ca inginer, tehnician sau muncitor), care se recunoaște numai pentru profesorii de specialitate și maistrii-instructori din unitățile școlare cu profil agricol ale învățămîntului profesional, tehnic sau liceal de specialitate.

Gheorghe Jurcan din orașul Siret, jud. Suceava: Vă comunicăm că participarea cadrelor didactice la activitățile organizate în cadrul sistemului de perfecționare este obligatorie de serviciu. În consecință, acestea trebuie să participe și la cursurile periodice de informare științifică sau la alte cursuri speciale de perfecționare la care sînt programate, pînă la implini-

rea vechimii de 25 ani în învățămînt.

Nu mai pentru personalul didactic cu o vechime de peste 25 ani în învățămînt participarea la aceste cursuri este facultativă. Legea nu prevede posibilitatea exceptării de la aceste cursuri pentru cei care se califică prin învățămîntul superior fără frecvență.

Vasile Angheluță din Cocora jud. Iași: doare să știe cum se încadrează personalul didactic care desfășoară activitatea la „pregătirea tehnică-productivă” a elevilor din învățămîntul de cultură generală.

Potrivit instrucțiunilor Ministerului Educației și Învățămîntului nr. 11509-A din 16 dec. 1970, personalul didactic încadrat la această disciplină se salarizează, de regulă, ca maistru-instructor avînd obligația de predare și instruire de 24-30 ore săptămînal. Inspectoratul școlar trebuie să ia măsuri ca încadrarea să se facă la limita maximă de 30 ore săptămînal; numai în cazurile în care într-o localitate nu se pot asigura 30 ore săptămînal, încadrarea se poate face și sub limita maximă. Bineînțeles că încadrarea

ca maistru-instructor se face cu respectarea condițiilor de pregătire (studii și vechime) prevăzute de Statutul personalului didactic sau prin normele de echivalarea unor studii pentru maistrii-instructori din învățămîntul de cultură generală aprobate prin Ordinul ministrului educației și învățămîntului nr. 1690/1971. Persoanele care nu îndeplinesc dubla condiție de pregătire (studii și vechime) pot fi încadrate ca maistri-instructori fără studii corespunzătoare cu condiția de a avea totuși o vechime de cel puțin 5 ani în specialitate.

Sînt stabilite următoarele excepții: profesorii de fizică și chimie cărora li se completează norma de 18-20 ore săptămînal cu un număr de 6-8 ore de pregătire tehnică-productivă, avînd cel puțin 12 ore de predare la disciplinele teoretice, sînt considerați că au o normă întreagă de profesor și primesc integral salariul convenit pentru funcția de profesor; persoanele cu diploma de inginer, încadrate în activitatea tehnică-productivă, se salarizează — dacă au cel puțin 3 ani în specialitate — ca maistri-instructori cu pregătire corespunzătoare (categ. I de studii)

păstrînd obligația de predare de 24-30 ore săptămînal; profesorii de biologie-agricultură care predau ore de agricultură și lucrări practice agricole, se încadrează ca profesori cu obligația de predare de 18-20 ore săptămînal.

În cazul personalului didactic încadrat cu ore de predare (ca profesor) și ore de instruire practică (ca maistru-instructor), inclusiv profesorii de fizică și chimie încadrați cu mai mult de 6-8 ore de pregătire tehnică-productivă, salariul se calculează proporțional cu numărul de ore repartizat la fiecare disciplină și la salariul convenit pentru funcția didactică respectivă (profesor sau maistru-instructor).

În consecință, fiind absolvent al liceului (cu diploma de bacalaureat), avînd absolvită școala profesională electrotehnică și o vechime de peste 5 ani în specialitate, puteți fi încadrat ca maistru-instructor la atelierul de electrotehnică de la școala generală și salarizat ca maistru-instructor cat. I pentru cele 24 ore de activitate tehnică-productivă la care sînteți încadrat, inclusiv cele 10 ore de electrotehnică.

Th. Leonescu

Popas în alb

Foto: V. Bogdăneș

Consultație pentru învățămîntul ideologic

Rolul legii valorii și modul său de acțiune în economia socialistă

Producția bunurilor materiale în societatea socialistă este în esență o producție de mărfuri. Intemeindu-se pe proprietatea socială asupra mijloacelor de producție, producția de bunuri destinate vânzării-cumpărării și relațiile valorice sînt guvernate de întregul sistem de legi economice ale socialismului, desfășurîndu-se în mod planificat, în concordanță cu nevoile economiei naționale și cu cerințele de consum ale oamenilor muncii.

Faptul că în socialism producția de mărfuri și respectiv piața se desfășoară într-un cadru determinat, prin plan, nu înseamnă nicicum negarea rolului activ care revine legii valorii și pirghiilor valorice. Acțiunea legii valorii este una dintre cele mai complexe, ea se desfășoară atît în domeniul sistemului nevoilor productive și nepproductive de consum, cît și în cel al sistemului de interese care caracterizează societatea socialistă, sistemului de stimulente economice oferite de economie, ca și în determinarea obiectivă a formelor și metodelor de conducere corespunzătoare).

Acționînd într-o economie planificată, cerințele legii valorii se înfăptuiesc într-o manieră diferită față de orînduirile precedente. Legea valorii determină valoarea mărfurilor prin volumul de muncă socialmente necesară care se cheltuiește pentru producerea lor nu în mod spontan pe o piață concurențială, ci ca rezultat al unei activități conștiente, planificate. Cerințele obiective se impun astfel oamenilor nu prin efectul distructiv al mecanismelor spontane, ci ca o necesitate înțeleasă și însușită în mod conștient de societate și transformată în scopuri deliberate ale activității sociale.

Rolul legii valorii în repartizarea muncii sociale în funcție de sistemul nevoilor de consum productive și nepproductive este determinat de natura relațiilor de producție. Ca atare, în socialism caracterul spontan anarhic, aposterioric, al reglării repartiției muncii sociale dispare, fiind înlocuit cu reglarea planificată, eficientă a producției socialiste. Această reglare planificată însă, nu se poate realiza în afara legii valorii, ci tocmai pe baza utilizării ei. Folosirea legii valorii în planificarea economiei naționale se manifestă prin legătura

dialectică, dintre plan și piață. Asigurarea în mod aprioric prin plan a concordanței dintre structura producției și structura nevoilor este o cerință imperioasă a utilizării juste a legii dezvoltării planice. Activitatea practică de planificare este însă subiectivă, ea nu poate fi considerată în nici un caz perfectă. Pe de altă parte, pe parcursul perioadei de plan, se poate întîmpla ca producția să nu fie îndeplinită la toți indicatorii.

Evidențierea unor neconcordanțe dintre nevoia socială și structura producției cade în sarcina pieței. Piața, ca loc unde nemijlocit apare în evidență manifestarea acțiunii legii valorii, prin rolul ei de a verifica coincidența sau necoincidența dintre ce s-a produs și ceea ce e necesar, devine un instrument prețios în procesul de planificare. „Piața este obiect al planului, dar în același timp și sursă de informații pentru întocmirea planului și instrument de îndeplinire a lui”. Prin urmare, în economia socialistă atît producția, cît și vânzările de mărfuri — mijloace de producție și bunuri de consum — sînt asigurate pe baza planului. Cunoșcînd mecanismul de funcționare a economiei socialiste, statul, prin rolul său economic, intervine direct în determinarea nivelului cererii sociale și al ofertei sociale. Această determinare presupune studierea concretă a modului de manifestare a legii valorii în economia socialistă, a analizei raportului dintre cerere și ofertă, a stabilirii dinamicii acestui raport etc. Statul devine astfel un factor important în procesul formării valorii și prețurilor.

Utilizarea legii valorii în repartizarea muncii sociale în raport cu nevoia socială se concretizează prin folosirea indicatorilor valorici în direcția armonizării intereselor generale evidențiate în planul de stat cu interesele economice ale unităților productive. Pe baza măsurilor adoptate la Conferința Națională și la Congresul al X-lea al P.C.R., planul de stat cuprinde indicatorii hotărîtori care asigură mersul ascendent și echilibrat al întregii economii naționale. Pe fundamentul acestui cadru determinat de indicatorii cu caracter macroeconomic, unitățile de bază își manifestă o inițiativă sporită, paralel cu o răspundere mai mare în planificarea curentă

și de perspectivă, în elaborarea planurilor de producție, aprovizionare, desfacere, utilizarea fondului de salarii, folosirea beneficiului pentru acumulări și stimularea materială a colectivității etc. Inițiativa unităților economice, bazată pe o autonomie mai largă, este orientată spre încadrarea în interesele generale ale economiei, prin stabilirea sarcinilor proprii, înainte de toate, cu ajutorul indicatorilor valorici. Acesta dă întreprinderilor o libertate de mișcare mult mai mare în ce privește determinarea sarcinilor proprii prin indicatori fizici (volumul producției, sortimentele etc.), rezolvarea problemelor de cooperare și colaborare, de aprovizionare și desfacere, stabilirea directă a legăturilor contractuale.

Se concretizează astfel și mai evident rolul legii valorii în repartizarea muncii sociale în raport cu nevoia socială prin imbinarea cu ajutorul pirghiilor valorice a planificării centrale cu planificarea efectuată de centralele și întreprinderile industriale. Pe această cale se evidențiază, dar mai ales se întărește, corolația dialectică dintre plan și piață. Fără utilizarea conștientă a mecanismului legii valorii nu ar fi posibilă stabilirea unor proporții optime între producție și circulație, repartiție și consum, între ramurile economiei naționale, repartizarea planificată a mijloacelor de producție și a forței de muncă în toate domeniile de activitate.

Legea valorii are un rol deosebit în verificarea caracterului nemijlocit social al muncii. Proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție creează prin intermediul planificării posibilitatea ca munca să fie nemijlocit socială. În practică însă nu orice muncă planificată și materializată în produse își găsește întotdeauna confirmarea sa socială pe piață. Ori planificarea a conținut erori, ori indicațiile de plan n-au fost respectate de unitățile economice, astfel că o parte din munca depusă nu s-a încadrat calitativ și cantitativ în sistemul nevoilor reale sau, mai clar, nu a corespuns cererii sociale. Deci, piața prin intermediul categoriilor valorice evidențiază orice irosire

VIOREL I. CORNESCU

(Continuare în pag. 11-a)

Predînd literatura și viața

Predînd literatură, profesorul dăruit, modelatorul de conștiințe, predă cu emoție și luciditate, cu discernămint și discreție, și acea materie de excepțională importanță: viața. El aduce de la catedră în catedre (și ceea ce e mult mai important), în sufletele elevilor, tabloul decantat artistic al vieții ce armonizează energiile, idealurile, sensibilități.

Invitînd programatic la o splendidă expediție spirituală, profesorul de literatură indică liceenilor desăvîrșirea cu care, în cazul marilor cărturari și literați, cuvîntul, vehiculul incandescent și absolut, selectează și anunță caracterul estetic al existenței sociale, punînd în valoare tocmai generoasa aură de frumos a idealurilor și faptelor noastre.

Adevăratul profesor de literatură, așa cum, de altfel, sînt nenumărați, preuturînd în patria noastră, îndrăgostiți de pedagogia frumosului și a emoției ce educă, este capabil să traverseze pe arcul de pod al gândirii artistice istoria unei societăți în continuă mutație ascendentă, iluminînd trecutul, ambiționînd să depășească prezentul, prefigurînd viitorul, cultivînd în mințile și în sufletele adolescenților gustul meditației, al

innobilării prin artă, dar printr-o artă puternică, originală, transfigurînd frumosul și iubirea „în înțelesul lor mare”, satirizînd defectele „ce se manifestă în societate și la oameni”, evocînd eroismul poporului român greu încercat, dar niciodată îngenuchiat, veșnic gata să sacrifice totul pentru a se trezi în fiecare dimineață sub un soare liber!

Adevăratul profesor de literatură și implicit de viață, așa cum, de altfel, sînt nenumărați, pretutîndeni în patria noastră, este capabil să convingă prin comentarea subtilă a clasicii, ca și a celor mai reprezentative condeie ale actualității de carte românească, de marea putere a unei literaturi de prim rang, complexă și adesea strălucitoare, animată de umanism și de simțul rosturilor și armoniilor cosmice, de marea putere pe care o literatură ce a rodit pe Cantemir, Eminescu, Blaga, Sadoveanu o are în a răspunde sublimat vieții, în a-i exprima metaforic adevărurile și virtuțile, hrînindu-se din seva multiplă și mobilă a evenimentelor, dar înveșmîntându-le, la rîndul ei, pe acestea, în zăua de diamant a veșniciei.

DAN MUTĂȘCU

O întîlnire emoționantă

Întîlnirile cu savantul Henri Coandă — cu acest mare om de știință și umanist, mîndrie a poporului nostru — emoționează întotdeauna. Un astfel de eveniment privilegiu l-au trăit elevii Liceului „Gh. Lazăr” din Capitală, în seara zilei de 4 februarie, avîndu-l între ei, ca oaspete de seamă, pe realizatorul primului zbor cu reacție.

Au fost aplauze, flori și discursuri.

Elevii, cadrele didactice ale liceului și ceilalți invitați de la școlile din sectorul 6 au ascultat cu emoție vocea caldă a savantului, i-au văzut ochii pătrunzători radiînd o puternică lumină interioară, i-au urmărit gesturile mîinilor, gesturi reținute și simple, dar fără seamăn de expresive. Ilustrul inventator s-a oprit, în discursul său, asupra celor mai importante momente din prodigioasa sa carieră, din care n-au lipsit greutățile începutului, nici unele întîm-

plări hazlii, nici clipe de amărăciune și satisfacție. Apoi, cu răbdare, a căutat să astimpe curiozitatea tinerilor din sală, răspunzînd la numeroasele lor întrebări: Cum a fost descoperit Efectul Coandă? Care sînt perspectivele dezvoltării aviației? De unde provîin O.Z.N.-urile? Cum se construiește o farfurie zburătoare?

Au fost clipe înălțătoare. Oare cîți dintre tinerii prezenți acolo n-ar dori să urmeze exemplul savantului, oare cîți dintre ei n-au plecat spre casele lor făcîndu-și din personalitatea lui Henri Coandă un ideal?

Întîlnirea de la Liceul „Gh. Lazăr”, organizată în cinstea Semicentenerului U.T.C., va rămîne înscrisă în amintirea școlii și-n inimile tuturor participanților ca un eveniment emoționant și rar.

DIM. R.

„Copacii albi, copacii negri”

Foto : V. Bogdăneț

criterii de perfecționare a manualelor școlare

Funcțiile manualului școlar în procesul de învățământ.

În strategia modernizării învățământului, reconsiderarea întregii problematice referitoare la manualul școlar — ca principal instrument în activitatea didactică — apare ca o necesitate obiectivă.

Intrucât caracteristicile și ponderea manualului sînt în strictă dependență de funcțiile pe care le îndeplinește în cadrul procesului de învățământ, acțiunea de perfecționare a manualului școlar impune precizarea prealabilă a poziției lui în învățământul contemporan.

Diversificarea funcțiilor — diversificarea manualelor.

Diversificarea instrumentelor de lucru folosite de profesori și elevi în procesul de învățământ se manifestă ca o tendință generală în proiectele de perfecționare a învățământului din majoritatea țărilor.

Astfel, paralel cu tradiționalul Manual destinat în exclusivitate elevului, apar Cartea profesorului (impusă de necesitatea perfecționării permanente a cadrelor didactice, atît în domeniul conținutului specialității, cît și în al tehnologiei didactice) și Caietul de muncă independentă pentru elevi, menit să stimuleze și să organizeze activitatea acestora.

În cazul în care asemenea materiale lipsesc, necesitatea satisfacerii tuturor cerințelor impuse de perfecționarea procesului de învățământ a determinat preluarea — într-o măsură mai mare sau mai mică — de către manualul pentru elevi atît a sarcinilor specifice materialelor destinate profesorilor, cît și a celor care orientează munca independentă a elevilor. În consecință, manualul pentru elevi a devenit foarte încărcat, greu accesibil, instabil, ineficient sub raportul stimulării muncii independente a elevului. De pildă, includerea indicațiilor pentru munca independentă a elevilor alături de prezentarea rezultatelor, a concluziilor — la care aceștia ar trebui să a-

jungă prin efort propriu — subordonează unei informații livrate cu noapșterea prin acțiune, anulînd astfel efectul formativ scontat prin activitățile respective.

Căile de perfecționare a manualelor școlare.

Din analiza problematicii manualului în contextul modernizării învățământului decurge în mod firesc concluzia că este necesar să se depășească stadiul unor soluții parțiale (revizuirii; adaptarea unor cursuri universitare la învățământul liceal; instrucțiuni pentru folosirea unor manuale destinate unui anumit tip de școală la alt tip de școală; ajustarea unor manuale vechi pentru a corespunde unor programe noi etc.) și să se treacă la o acțiune complexă, care, abordînd problema în ansamblu, să o soluționeze radical. Aceasta presupune să se adopte o optică nouă față de manualul pentru elevi și — concomitent cu perfecționarea acestuia — să se întreprindă elaborarea celorlalte instrumente fără de care școala noastră nu-și poate realiza în mod deplin obiectivele.

1. Manualul adresat elevilor urmează a fi perfecționat sub următoarele aspecte: informațional — în conformitate cu achizițiile contemporane ale științei, tehnicii, ale culturii în ansamblu; didactic-metodic — potrivit cu datele noi ale științelor despre copii, implicînd teoria învățării; artistic-grafic — ținînd seama de criteriile esteticii și de cerințele igienei muncii intelectuale.

În ceea ce privește conținutul, perfecționarea manualului comportă reconsiderarea raportului său cu programa, raport în care elementul dinamic să fie programa, pentru ca manualul să-și poată menține o relativă stabilitate.

În acest sens, rolul specific al manualului este acela de a concretiza prevederile programei astfel încît, înlăturînd informațiile perisabile, să realizeze prezentarea clară, concisă, accesibilă a sistemului de cunoștințe

fundamentale din domeniul respectiv, acesta constituind referențialul la care elevii să poată raporta în mod conștient cunoștințele particulare din domeniul respectiv.

Pentru a satisface exigențele științei contemporane, manualul trebuie să reflecte în mod fidel, și explicit pentru elevi, viziunea modernă în domeniul disciplinei respective, atît sub raport informațional, cît și metodologic. Selecționarea cunoștințelor cuprinse în manual se va face în raport cu contribuția lor la realizarea obiectivelor generale și specifice ale învățământului. Pentru a se asigura accesibilitatea manualelor și a se favoriza învățarea conștientă, perfecționarea lor didactică-metodică vizează structurarea logică a cunoștințelor; evidențierea ideilor și conceptelor fundamentale, subliniindu-se noțiunile noi introduse; accentuarea cunoștințelor explicative și operaționale; întărirea caracterului aplicativ al cunoștințelor; eliminarea amănunțelor nesemnificative; evitarea repetițiilor și a paralelismelor; asigurarea corelațiilor intra și interdisciplinare; integrarea cunoștințelor în sistem. Existența în manual — alături de textul propriu-zis — a altor forme de transmitere a informației, cum sînt ilustrațiile, graficele, schemele, diagramele, tabelele cronologice și sinoptice, indicele de nume și de termeni, vocabularul, tabelele de constanțe, trimerurile bibliografice etc., favorizează fie explicarea textului, fie munca independentă a elevului cu cartea, ceea ce asigură, în ultimă instanță, însușirea unui stil de muncă intelectuală. În special la elaborarea manualelor pentru clasele mari se are în vedere necesitatea de a-i stimula pe elevi să folosească, alături de manual, diverse materiale bibliografice și auxiliare în munca de documentare. În acest mod, manualul dobîndește din ce în ce mai mult funcția de instrument de integrare și de organizare, într-o viziune unitară, a cunoștințelor căpătate de elevi pe cele mai diverse canale de informație și contribuie, totodată, la dezvoltarea gândirii, la formarea unei concepții științifice, de ansamblu, asupra disciplinei respective.

La sporirea eficienței manualului va contribui și îmbunătățirea condițiilor grafice ale acestuia, sublinierea ideilor principale, a definițiilor, regulilor, legilor, prin folosirea unor caractere variate de literă, a casetelor, a culorilor; dispunerea judicioasă a materialului în pagină favorizează lectura rapidă, iar desprinderea planului de idei favorizează reținerea esențialului și sistematizarea cunoștințelor. Calitatea manualului sporește substanțial și prin folosirea adecvată a ilustrației, care — integrată adecvat în text — îl

explicită, aducînd un plus de informație și dezvoltînd la elevi capacitatea de a înțelege și utiliza informația redată și prin alte suporturi decît cele verbale. Problema pășirii celor mai eficiente modalități de ilustrare urmează a fi încă examinată cu atenție. (De pildă, se poate pune întrebarea dacă utilizarea fotografiilor în locul desenelor artistice, — neriguroase sub raport științific — nu este cu mult mai adecvată și economică, sau în ce caz este mai indicată folosirea desenelor schematice, a diagramei etc. în locul fotografiilor).

2. Concomitent cu perfecționarea manualului școlar, va trebui să se treacă și la elaborarea celorlalte două instrumente de bază ale activității școlare, și anume Cartea profesorului și Caietul de muncă independentă pentru elevi.

Cartea profesorului, înlocuind „metodicile” tradiționale, devenite necorespunzătoare în noile condiții, este destinată informării cadrelor didactice din punct de vedere științific și metodic. În acest scop, ea trebuie să cuprindă: formularea obiectivelor specifice ale disciplinei respective și concretizarea lor pe cicluri de studii, pe clase, teme, capitole, lecții; explicitarea conținutului și a structurii programei școlare din perspectiva concepției care stă la bază; expunerea informației științifice necesare profesorului pentru a realiza în bune condiții sarcinile predării; recomandări privind utilizarea celei mai adecvate tehnologii didactice etc.

În condițiile diversificării instrumentelor de lucru destinate profesorului și elevului, Caietul de muncă independentă asigură un cadru favorabil pentru: activitatea elevilor în toate etapele procesului de învățământ, în sensul sporirii efortului propriu pentru dobîndirea cunoștințelor; însușirea unor deprinderi de muncă intelectuală; familiarizarea elevilor cu stilul muncii de cercetare și cu metodele de lucru specifice științelor contemporane; accentuarea aspectului aplicativ al cunoștințelor, al legării teoriei de practică, formarea capacității de organizare a propriei activități.

Pentru asigurarea unei concepții unitare a acestor instrumente de lucru — pe ansamblul învățământului și pe etape școlare — atît sub aspectul conținutului, cît și al metodei, experiența pe plan mondial arată că este preferabil ca Manualul pentru elevi, Cartea profesorului și Caietul de muncă independentă să constituie seturi elaborate de aceeași colectivitate, care să participe la toate etapele de lucru: proiectare, experimentare, definitivare.

E. CONSTANTINESCU
V. FILIPESCU
E. CSENGERI

Puncte de vedere

**Cu cine
ai învățat
franceza?**

— Acum e bine?

— Nu, nu e bine! Ia să mai încercăm o dată: „le crayon est sur le pupitre”.

— Lio creion est siur lio piupitru...

„Pun banda de magnetofon unde am imprimat excelentele exemple de pronunțare din „Exercices systematiques de prononciation française” de Monique Léon. Din „Que est-ce que ça donne” obțin „Cheshio sa don”. „C'est une question indiscrete” devine „Setiun chestio indiscret”.

Nu e vorba de un copil cu deficiențe congenitale de vorbire, ci de un elev absolut normal. Și care, pe deasupra, dovedește foarte multă conștiințiozitate: se anuntă primul la examinare sau la pregătirea lecției. De fapt ne aflăm în fața unui tînr care a învățat cinci ani limba franceză. Este — cum se zice — un elev „avansat” la limba modernă.

— Cu cine ai învățat limba franceză?

— Cu... diverși tovarăși.

— Adică?

— Cu mulți. Intr-a V-a cu o tovarășă care era din comuna noas-

tră și care abia terminase liceul. Pe urmă — după ce dînsa a mers la facultate — am învățat cu tovarășul... am uitat cum îl cheamă, de gimnastică. Intr-a VII-a am făcut cu un tovarăș de română. Pe urmă...

Din păcate, nu e vorba de cazuri izolate. Sînt unele clase unde elevii cu astfel de malformații fonolingvistice — dobîndite de la „diverși” care s-au perindat la orele de franceză — sînt destul de numeroși. A fost, fără îndoială, o mare greșeală că s-au incredințat (și din nefericire se mai incredințează) predarea unor ore de limbi moderne la „diverși” — fiindcă, în liceu, acești copii sînt trecuți în mod artificial la categoria „avansați”. Aceste pun probleme — uneori insurmontabile — dascălilor de limbi moderne.

Noul plan de învățământ prevede ca, în liceu, elevii să studieze limba modernă „în continuare”. Secol: să s-ar face o greșeală — cu multiple implicații psihopedagogice — lăundu-se drept unic criteriu numărul de ani studiați în școala generală, spre a socoti un elev „avansat” la cutare limbă modernă. Se împlin, după părerea mea, o selecție în primele două săptămîni de la începerea anului școlar și apoi să se efectueze repartizarea elevilor, conform cu pregătirea și posibilitățile lor reale, la limba străină: avansați sau începători.

Deci, o singură limbă dar — necesarmente — avansați sau începători.

FLORIN ANGHEL

Clasa muncitoare — forța socială conducătoare în opera de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate

Consultație pentru profesorii care
predau Educația cetățenească

Existența și dezvoltarea României socialiste sînt indisolubil legate de eroica clasă muncitoare, de rolul hotărîtor pe care l-a avut și îl are această clasă, ca forță socială conducătoare, și avangarda sa revoluționară — Partidul Comunist Român.

Clasa muncitoare și rolul său istoric

În filele glorioasei istorii moderne și contemporane a poporului român stă consemnat cu litere de foc că nu a existat bătălie de clasă purtată de-a lungul anilor, nu a existat biruință dobîndită în acest răstimp, în care să nu fie încorporate energia revoluționară, efortul minții și brațelor vigoase ale clasei muncitoare, singura clasă capabilă să organizeze și să unească în jurul său, în frunte cu partidul comunist, masele largi populare în lupta pentru răsturnarea vechilor rînduiri burghezo-moșierești și edificarea noii orînduiri sociale — societatea socialistă. În noul climat social-politic instaurat în România în august 1944, pe fundalul profundelor transformări petrecute în ultimii 27 de ani în viața societății și în conștiința masei se reliefează pregnant prezența vigoasă, dinamică a clasei muncitoare. Întregul popor s-a deprins cu această constatare asemenea oricărui lucru firesc, de la sine înțeles: în asprele bătălii de clasă organizate și conduse de P.C.R. în ilegalitate sau pe frontul construcției socialiste, locul de frunte l-a ocupat și îl ocupă clasa muncitoare. Este aceasta o puternică confirmare a concluziei fundamentale a comunismului științific cu privire la misiunea istorică a clasei muncitoare, de a propăria al vechii orînduiri și conducător al procesului de zidire a noii orînduiri sociale — cum se exprimau Marx și Engels în cunoscuta lor lucrare **Manifestul Partidului Comunist**, la capacitatea ei de inițiativă și creație istorică. „Eroica noastră clasă muncitoare — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — își îndeplinește cu cinste rolul de clasă conducătoare a societății în alianță cu țărănimea, cu intelectualitatea, cu celelalte forțe sociale“.

Pentru a înțelege cit mai bine rolul clasei muncitoare în viața politică și social-economică a țării, trebuie să pornim de la faptul că, în România, ea este astăzi **clasa conducătoare a societății**, proprietară a mijloacelor de producție, continuînd să constituie, în același timp, principala forță productivă a societății. În această triplă calitate — de clasă conducătoare, proprietară și producător — ei îi revin răspunderi deosebite în întreaga activitate de dezvoltare a societății românești contemporane, inclusiv în domeniul ideologic, afirmîndu-și puternic concepția ei despre lume și viață — materialismul dialectic și istoric — caracterul ofensiv, militant, combativ al acesteia. Exploatată și asuprită în trecut, clasa muncitoare a devenit o clasă cu totul nouă, stăpînină, alături de întregul popor, a puterii politice, avînd rolul conducător în exercitarea puterii de stat. Cum se afirmă și se realizează acest

rol? El se afirmă și se realizează, în primul rînd, prin conducerea întregii societăți de către partidul comunist; în al doilea rînd, prin organele statului nostru socialist, care sînt organe ale puterii poporului muncitor; în al treilea rînd, prin organizațiile de masă, ca, de pildă, sindicatele. În toate aceste organisme politice, statale, obștești și de masă, elementul muncitoresc are preponderanță. Compoziția socială a partidului și componența organelor sale de conducere la cele mai diferite nivele, componența Marii Adunări Naționale, a consiliilor populare, a celorlalte organe ale puterii de stat și ale organizațiilor de masă oglîndesc caracterul muncitoresc al puterii de stat, al diferitelor organizații de masă, rolul primordial al militanților ridicați din rîndurile clasei muncitoare, care acționează împreună cu cei mai înaintați reprezentanți ai țărănimii, ai intelectualității, ai celorlalți oameni ai muncii. Asemenea realități evidente, existente în țara noastră, vin să infirme tezele propagandei burgheze care neagă sau subestimează rolul conducător al clasei muncitoare în lupta revoluționară și în procesul edificării noii orînduiri, de genul: „muncitorul n-a acceptat misiunea pe care i-a încredințat-o Marx“. Dimpotrivă, adevărul este că ea își afirmă pregnant misiunea de forță socială conducătoare. În România, dezvoltarea socialismului are ca resort fundamentală vasta activitate pe care clasa muncitoare a desfășurat-o și o desfășoară sub conducerea partidului comunist, constituind catalizatorul și liantul social ce pune în mișcare imensa putere de acțiune a unui popor liber și stăpîn pe destinele sale, pe bogățiile și valorile materiale și spirituale ale țării. În condițiile victoriei socialismului, ale dezvoltării multilaterale a noii societăți, clasa muncitoare rămîne în continuare legată de sectorul hotărîtor, cel mai dinamic al economiei naționale — industria, de a cărei dezvoltare depind modernizarea întregii economii, prestigiul întregii societăți. Clasa muncitoare a fost și rămîne clasa cea mai omogenă, purtătoare consecventă a ideologiei marxist-leniniste, a ideilor socialismului, luptătoare cea mai hotărîită pentru transformarea radicală a societății în spiritul acestor idei. Experiența bogată acumulată în conducerea societății, capacitatea mobilizatoare, spiritul de disciplină pe care le imprimă întregului popor, consecvența și fermitatea politică, înalta sa conștiință revoluționară situează clasa muncitoare în fruntea luptei întregii națiuni pentru progresul constant al României pe drumul socialismului.

Clasa muncitoare — promotor al coeziunii socialiste a poporului, al dezvoltării democrației

În condițiile consolidării noii puteri de stat, ale generalizării relațiilor de producție socialiste, a statornicirii noii structuri sociale a țării s-a încheiat și se consolidează unitatea de nezdruccinat a întregului

popor în jurul clasei muncitoare, a partidului comunist, unitate care exprimă adevărată deplină a maselor largi la politica partidului, la idealurile socialismului. Politica de întărire a unității poporului promovată consecvent de P.C.R., răspunde unor procese obiective, este o politică științifică, de largă perspectivă, corespunzătoare spiritului marxismului și cerințelor construcției socialiste, ale dezvoltării spre comunism. Cimentarea coeziunii societății noastre este rezultatul firesc al exercitării rolului conducător în societate de către clasa muncitoare în frunte cu partidul ei comunist. Continua omogenizare a societății noastre, proces profund dialectic, este întemeiată pe comunitatea de interese economice, politice și ideologice ale oamenilor muncii indiferent de naționalitate, pe ștergerea discrepanțelor esențiale dintre clasele și păturile sociale. Aceasta înseamnă că exercitarea rolului conducător al clasei muncitoare nu poate face abstracție de schimbările intervenite în structura și poziția claselor și grupurilor sociale. De aceea considerăm ca fiind eronate și dăunătoare încercările unor ideologi burghezi de a prezenta rolul conducător al clasei muncitoare în societatea socialistă ca un regim de dominare arbitrară a acestei clase față de celelalte categorii de oameni ai muncii. Dimpotrivă, acest rol presupune o largă democrație, forme și metode politice specifice relațiilor de unitate și alianță, o activitate susținută și eficientă de influențare ideologică și politică exercitată de clasa muncitoare și partidul ei. Aducerea democrației apare astfel ca o condiție necesară pentru exercitarea rolului conducător al clasei muncitoare. Mai mult decît atît, democrația este o condiție indispensabilă pentru participarea efectivă a muncitorilor la conducerea statului, la adoptarea deciziilor în problemele activității productive, politice, sociale. În calitatea lor de proprietari și producători, muncitorii participă direct la conducerea întreprinderilor prin activitatea desfășurată de adunările generale ale oamenilor muncii, investite cu largi competențe; ei au reprezentanți de drept în consiliile oamenilor muncii. „S-a pus și se pune un accent deosebit pe creșterea rolului clasei muncitoare — relevă secretarul general al partidului nostru —, pe participarea reprezentanților clasei muncitoare în conducerea organelor economice, sociale și de stat, la conducerea societății noastre. Au fost create comitetele de direcție și de administrație, s-au instituționalizat adunările generale în care oamenii muncii, clasa muncitoare au un cuvînt hotărîtor. S-au luat măsuri pentru prezența mai

puternică în conducerile sindicatelor, a organizațiilor de tineret a clasei muncitoare, a oamenilor care lucrează nemijlocit în producție; aceleași măsuri au fost luate și în ce privește organele de partid. Se reorganizează controlul obșteșc în care, de asemenea, clasa muncitoare este chemată să joace un rol important“. Asociate cu formele democrației reprezentative, care antrenează participarea deputaților, oamenilor muncii în organele puterii de stat centrale și locale, cu celelalte forme statale și obștești de consultare și activitate politică a maselor largi de cetățeni, toate acestea alcătuiesc un sistem cuprinzător, în continuă perfecționare și dezvoltare, care permite manifestarea fiecărui muncitor, a fiecărui om al muncii în viața socială, afirmarea plenară a personalității umane.

Necesitatea educării maselor în spiritul ideologiei clasei muncitoare

În concepția partidului nostru, a clasei muncitoare ca forță socială conducătoare în societate, propagarea eficientă a ideologiei marxist-leniniste, educarea maselor, inclusiv a elevilor, în spiritul militant și combativ al acesteia, cultivarea trăsăturilor moralei comuniste reprezentînd o necesitate obiectivă, o cerință logică, cu efecte nemijlocite asupra ansamblului operei de edificare a noii orînduiri. La urma urmelor, ce înseamnă a desfășura o activitate ideologică militantă ofensivă, combativă? Înainte de toate înseamnă a răspîndi și cultiva în rîndul maselor largi marile valori spirituale ale comunismului științific, ale ideologiei clasei muncitoare, a înarma pe toți oamenii muncii cu cunoștințele necesare îndeplinirii misiunii lor revoluționare, apărării, consolidării și dezvoltării marilor cuceriri dobîndite în anii puterii populare, a combaterii oricărui manifestare antisocială, retrogradă. În prim plan se situează strădania pentru pătrunderea în mase a ideologiei clasei noastre muncitoare, a partidului comunist. A educa înseamnă, însă, nu numai a-i face pe oameni să înțeleagă sensul, direcțiile și cerințele progresului, ci și a le forma acele convingeri și deprinderi care să asigure atît cunoașterea scopului social, cît și voința și capacitatea de a-l îndeplini. Referindu-ne la învățămînt, este de relevat că acesta constituie unul dintre atribuțiile fundamentale ale școlii ca principal factor de cultură și educație socialistă.

Dr. ION IUGA

Bibliografie

K. Marx, F. Engels, **Opere alese**, vol. I, ediția a II-a, București, 1955, p. 11—14.

V. I. Lenin, **Opere complete**, vol. 33, Editura politică, 1964, p. 5—120.

V. I. Lenin, **Opere complete**, vol. 36, Editura politică, 1965, p. 177—218.

Nicolae Ceaușescu, **Raport la Congresul al IX-lea al partidului**, în vol. „Congresul al IX-lea al P.C.R.“, Editura politică, 1965, p. 67—68.

Nicolae Ceaușescu, **Raport la Congresul al X-lea al partidului**, în vol. „România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate“, Editura politică, 1970, p. 284—288, 293—312.

Nicolae Ceaușescu, **Expunere la Consfățuirea de lucru a activului din domeniul ideologic și al activității politice și cultural-educative**, Editura politică, 1971.

Nicolae Ceaușescu, **Expunere cu privire la Programul P.C.R. de îmbunătățire a activității ideologice**, în vol. „Plenara C.C. al P.C.R., 3—5 noiembrie 1971“, Editura politică, 1971.

Nicolae Ceaușescu, **Cuvîntare la mitingul consacrat deschiderii anului de învățămînt universitar**, Editura politică, 1971.

*** Clasa muncitoare în procesul făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, în revista „Lupta de clasă“ nr. 9/1971.

*** Structura socială a României și unitatea socialistă a poporului, în revista „Lupta de clasă“ nr. 10/1971.

*** Structura socială a României socialiste, Editura politică, 1971, p. 40—59.

*** Configurația societății românești, expresia unor adînci prefaceri revoluționare, în „Scînteia“ din 17 noiembrie 1971.

Cabinete de științe sociale

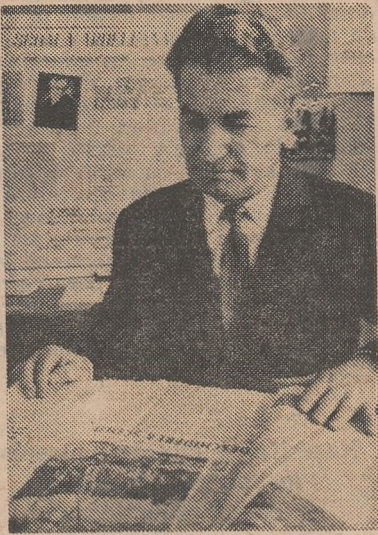
În tot mai multe școli din Capitală și din țară se deschid zilele acestor cabinete de științe sociale, acțiune care răspunde sarcinii trasate de partid în vederea creșterii eficienței educației politice și cetățenești a elevilor, ca și a modernizării procesului de învățămînt. În ultimul timp am fost înștiințați de crearea acestor cabinete — organizate, pentru o deplină funcționalitate, pe discipline (filozofie și socialism științific, economie politică, istorie) — în numeroase școli printre care liceele „Dimitrie Bolintineanu“ și „Mihail Sadoveanu“ din București, Școala ge-

nerală Plevna din județul Ialomița etc.

Proiectate modern, cabinetele asigură desfășurarea lecțiilor pe baza unui material didactic divers și sugestiv, pus la dispoziția elevilor prin panourile care îmbracă pereții sălilor (amenajate după criteriul tematic și cronologic), prin aparatura modernă — în funcție de posibilitățile materiale ale școlilor respective, mai bogată sau mai modestă — (aparate de proiectie, epidiascop, diascop, magnetofon, diafilme, albume) și printr-o bibliotecă adecvată specificului materiei predate.

Preprofesionalizare

didactică

Un portret pe săptămână

„Satisfacțiile profesiei noastre nu pot fi despărțite de succesele elevilor”

Pentru colegi, profesorul emerit de limba și literatura română, Marin Cosmescu, de la Liceul „Vasile Alecsandri” din Bacău nu este numai decanul de vîrstă al școlii. Solida pregătire profesională, completată permanent cu noi și noi cunoștințe i-a conferit acea tinerețe spirituală, indispensabilă profesiei. De-a lungul celor douăzeci și cinci de ani în învățămînt (dintre care douăzeci la acest liceu), Marin Cosmescu a dezvoltat zecilor de generații de elevi frumusețile limbii și comorile literaturii noastre.

Ca mărturie a prețurii de care se bucură, profesorul Marin Cosmescu a fost ales șeful catedrelor de limba și literatura română din liceu și a celei din cadrul Casei corpului didactic din localitate, a condus timp de 10 ani cenaclul „Ateneu”, este membru în consiliul de conducere al Societății de științe filologice din Republica Socialistă Română.

Munca la catedră a împletit-o cu o bogată activitate publicistică. Și-a adus contribuția la cunoașterea literaturii de pe aceste meleaguri prin lucrările „Reviste și tradiții literare în orașul Bacău” și „Activitatea lui Grigore Grădinar la Bacău”. Sub pseudonimul M. C. Delasabar, a semnat numeroase articole în revistele „Ateneu”, „Cronica”, în cotidianul local „Steagul roșu”, în Bulletinul de studii și articole al Institutului pedagogic din Bacău.

Conducînd revista liceului, profesorul Marin Cosmescu încurajează și îndrumă elevii la primii pași pe drumul creației. El însuși a publicat schițe și povestiri pentru copii și tineret.

Am discutat cu profesorul Marin Cosmescu despre satisfacțiile pe care și le dă profesia.

— Inevitabil, satisfacțiile profesiei noastre nu pot fi despărțite de succesele elevilor. Munca noastră se concretizează în succesele acestora. Am avut cele mai mari bucurii cînd elevii mei au ajuns în faza finală la concursul de limba și literatura română, sau cînd au îndrăgii așa de mult obiectul pe care-l predau, încît au hotărît să-i continue studiul. Dar cea mai mare mulțumire a profesorului de literatură nu poate fi alta, decît aceea de a face din elevii lui iubitori de literatură pentru toată viața. Și cei mai mulți din elevii mei au rămas iubitori de literatură toată viața...

CORNELIA GÎRMACEA

Fiecare componentă a structurii pregătirii profesionale a cadrelor didactice îndeplinește, într-o articulație strînsă, unitară cu toate celelalte, un anumit rol; dacă una singură lipsește, sau ponderea ei este minimalizată, atunci pregătirea educatorului se află sub semnul unor serioase incertitudini. Așa se explică faptul că există azi un consens unanim în ce privește importanța și necesitatea tuturor componentelor care constituie profilul profesional al profesorului: pregătirea de cultură generală, pregătirea de specialitate, pregătirea pedagogică, incluzînd atît aspectul teoretic-filozofic, cît și pe acela care se referă la metodologia și tehnologia didactică, la practica pedagogică.

Diversitatea opiniilor nu provine din faptul că unii ar acorda prioritate unor componente, iar alții ar prefera altele, ci din aceea că, prin distribuția timpului de studii pe ansamblul anilor de facultate, pentru diferitele componente, acestea nu pot fi reprezentate în planurile de învățămînt corespunzător importanței lor. În realitate, în cei patru ani de studii nu se poate realiza, la nivelul cerințelor de azi, pregătirea viitorului profesor pe toate coordonatele sale.

Ceea ce mă îndeamnă să exprim ideea că pregătirea viitorului profesor ar trebui concepută nu numai la nivelul învățămîntului superior, ci și mai jos, la nivelul învățămîntului liceal. În condițiile de azi, cînd obiectivele și funcțiile învățămîntului liceal se amplifică — acesta realizînd și o preprofesionalizare sau chiar o calificare a tinerilor — ne întrebăm de ce una din direcțiile acestei preprofesionalizări n-ar putea să cuprindă și domeniul didactic.

Fără îndoială că pregătirea de cultură generală pe care o realizează liceul se încorporează în pregătirea de specialitate, iar obiectele de studiu care corespund profilului unor facultăți cu caracter didactic constituie baza pregătirii de specialitate care se aprofundează în facultățile respective, devin astfel o componentă a pregătirii profesionale.

O asemenea pregătire cu caracter de inițiere, bineînțeles, s-ar putea extinde și asupra altor componente ale profilului profesional al profesorului. Ne referim la o anumită inițiere în domeniul unor discipline pedagogice, sub forma unor cursuri introductive privind psihologia învățării, filozofia educației, bazele generale ale didacticii, sociologia educației ș.a. În același scop, de recomandat ar fi ca studiul psihologiei generale și al logicii prevăzute în actualul plan de învățămînt al liceului să dobîndească o și mai mare extindere.

Considerăm că nu este nevoie să argumentăm mai pe larg importanța pe care o va avea studiul acestor discipline, în primul rînd, pentru orientarea elevilor spre profesia de educator, care, ca nici una alta, nu trebuie aleasă la întîmplare. Totodată, pregătirea lor pentru această profesie ar începe astfel, mult mai devreme și nu în ultimii ani de facultate, așa cum se face în prezent. Tinerii ar avea timp să mediteze asupra responsabilităților pe care le presupune profesiunea de dascăl, să-și modeleze personalitatea lor în formare, potrivit acestui ideal de viață și de profesie. Disciplinele la care ne referim ar aduce o mare contribuție la lărgirea orizontului de cultură generală, umanistă, al elevilor, la educația lor generală, ar răspunde interesului pe care îl manifestă tinerii față de problematica umană, față de formarea omului, de destinul său.

Locul unor astfel de discipline în planul de învățămînt al liceului s-ar justifica și din alte motive. Este cunoscut faptul că unul din obiective-

le educaționale care se pune cu tot mai multă insistență în fața școlii contemporane în vederea pregătirii tineretului pentru viață, pentru educația permanentă este acela de a-i învăța pe elevi cum să învețe, cum să dobîndească în mod independent cunoștințele atît în școală, cît și în viața postșcolară, pentru că omul de azi, și cu atît mai mult cel de mîine, trebuie să învețe și să se cultive toată viața, pentru a se putea adapta și readapta la schimbările din ambianță, din profesia sa.

Studierea de către elevi a unor probleme din domeniul psihologiei învățării, al didacticii, le-ar da posibilitatea să-și analizeze propria lor muncă de învățare, să-și orienteze și să organizeze principală lor activitate în conformitate cu legitățile proceselor care stau la baza acestei activități, în vederea ridicării eficienței ei, ceea ce ar constitui un sprijin imens în dorința lor firească de a se realiza și afirma, de a contribui la propria lor formare, fără de care nu poate fi concepută azi finalitatea actului educațional. Deși nu poate fi contestată valoarea formativă a studiului unor astfel de obiecte în cadrul liceului, totuși se poate aduce obiecțiunea că introducerea lor ar determina o supraîncărcare a planului de învățămînt, care și așa este destul de aglomerat.

Dacă nu va fi posibil ca disciplinele pedagogice să constituie un studiu obligatoriu pentru toți elevii, atunci s-ar putea găsi alte posibilități care să susțină și să dezvolte interesele acelor tineri care doresc să devină profesori. În acest scop, s-ar putea crea în cadrul liceului o secție cu caracter pedagogic sau o secție cu profil mai larg — științe sociale și pedagogice — axată pe studiul filozofiei, economiei politice, socialismului științific, istoriei, și pe unele discipline din sistemul științelor pedagogice și auxiliare.

O altă posibilitate ar fi aceea de a introduce în cadrul obiectelor la alegere unele discipline din domeniul științelor pedagogice. Elevii care ar manifesta interese pentru profesia de profesor, sau numai pentru obiectele în sine, care, pînă la urmă, ar dezvolta la mulți dintre aceștia și interesul de perspectivă, ar avea astfel posibilitatea să aprofundeze aceste domenii ale cunoașterii și să ia o decizie deliberată în legătură cu viitoarea lor profesie.

La Reghin, ca pretutindeni în țară, întreprinderile au luat sub ocrotirea lor școlii. Le-au dat din prisosul lor de mașini, de unelte și materiale, le-au deschis porțile secțiilor și atelierelor pentru a da posibilitatea elevilor să învețe, munca, și tainele muncii, muncind.

Dar, la fel ca și în alte locuri, colaborarea școlii cu întreprinderea nu are aici doar acest sens unilateral. La rîndul ei școala, exercitîndu-și calitatea sa de focar de cultură și civilizație, vine în sprijinul întreprinderilor contribuind la formarea spirituală și morală a muncitorilor. Profesori numeroși organizați, din inițiativa Comitetului orașenesc de partid Reghin, în colective complexe, desfășoară o amplă activitate cultural-educativă în rîndul muncitorilor din întreprinderile care patronază propriile lor școli.

Pentru edificare, să aruncăm o privire asupra raporturilor dintre Liceul nr. 2 și întreprinderea de reparat utilaje și mecanisme (IRUM) care patronază acest liceu. Și să observăm, mai întîi, prefabricatele pe care întreprinderea le-a oferit școlii pentru a-și construi două imense ateliere, piesele pe care le confecționează elevii pentru montarea tractoarelor forestiere produse de IRUM, sprijinul dat de aceeași întreprindere la realizarea instalației de încălzire centrală a școlii (e interesant de văzut ce se poate scoate dintr-un cazan de locomotivă care altfel ar fi ajuns la fiare vechi și ce mai radiatoare pot să iasă din niște țevi care aveau aceeași destinație) sau la construirea unei splen-

Oricare modalitate s-ar adopta, studiul unor discipline pedagogice în liceu, eșalonat pe parcursul mai multor ani, ar determina o mai bună pregătire a viitorilor profesori, ar spori ponderea acestei componente esențiale în profilul specialității, care nu poate fi lăsată numai pe seama ultimilor ani de facultate, chiar dacă s-ar da curs tuturor propunerilor exprimate pînă acum în legătură cu optimizarea pregătirii profesorilor în cadrul facultăților.

Fiecare din opțiunile expuse și toate la un loc, dacă ar putea să armonizate, nu pot însă depăși întregul timp, iar timpul rezervat în cadrul facultăților pentru pregătirea viitorului profesor, oricît ar fi în mod judicios distribuit, nu poate să facă în mod corespunzător toate componentele care intră în structura acestei profesii și, mai ales, pregătirea pedagogică, care trebuie să modeleze întreaga personalitate a educatorului.

EUGEN BLIDEANU

Troică

Recip școa

dide săli de gimnastică. (Musai tre-
buie să deschid o paranteză mai
mare ca să arăt că respectiva sală,
care rivalizează cu cele ale liceelor
sportive, valorează cam creștin mil-
lion și a costat doar trei două sute
de mii. Resursele? Munca elevilor
calificată, necalificată de zidari, de
dulgheri, de vopsitori, de lăcătuși,
de geamgii, de ce vrei și ce nu vrei,
ajutorul părinților și, mai ales, aju-
torul întreprinderii.)

Acesta este un aspect. Dar să-ți
și pe cel de al doilea. O echipă al-
cătuită din profesori de matematică,
fizică, limba română, istorie, științe
biologice și limba franceză al școlii,
se deplasează la IRUM. Aici,
echipa, condusă de profesorul Ser-
kany Ernest, are convorbiri cu co-
mitetul de partid al întreprinderii și
cu comitetul sindical. Se stabilește
un „plan de bătaie”. Și, în conformi-
tate cu acest plan, periodic, unul
sau mai mulți membri ai echipei se
prezintă în mijlocul muncitorilor. A-
colo, la sfîrșitul zilei de muncă sau
în timpul pauzei de prînz fac ex-
puneri și răspund la întrebări de
cele mai diferite teme, fie ele de
interes politic sau filozofic, artistic
sau științific. Într-o zi se discută

Nivelul meșteșugăresc la care se formează deprinderile profesionale, în prezent, pe bază de imitație, în cadrul instruirii practice-productive trebuie înlocuit cu un început de specializare pe un fond științifico-educativ bine organizat. Căci una este, de pildă, să înveți meseria de electrician imitând operațiile unui instructor și alta este să o înveți pornind de la studierea legilor curentului, de la calcule matematice privind rezistența conductorilor, prețul lor de cost, găsirea variantei optime în alcătuirea proiectului unei instalații s. a. m. d. Primul fel de învățare se realizează meșteșugăresc, la nivelul imitației, pe când cel de al doilea angajează treptele logice ale gândirii, cu alte cuvinte se realizează la nivelul formației.

Pe de altă parte, în viața socială observăm că fiecare profesie se exercită într-o unitate economică cu o anumită structură și cu relații de producție bine definite. Privite din acest unghi de vedere, activitățile tehnico-productive trebuie să formeze deprinderi și aptitudini profesio-

nale, precum și deprinderi de management în același cadru organizatoric și în condițiile dezvoltării aceluiași relații umane pe care elevii le vor întâlni miine în viață, în exercitarea profesiei. De aceea, ne-am gândit să organizăm activitatea în atelierele tehnico-productive ale Școlii generale nr. 11 din Craiova (director Mircea Iovan) după principiul microîntreprinderii. Astfel, în experimentul nostru, toate atelierele din școală alcătuiesc o mică întreprindere. atelierele reprezentând anumite secții: țesătorie, lăcătușărie, croitorie, țesătorie, foto.

Microîntreprinderea este condusă de un colectiv de elevi care are în subordine subcolective, grupate după specificul activității, cu serviciul plan-producție, serviciul tehnic, serviciul control tehnic de calitate și serviciul de aprovizionare și desfacere. La nivelul atelierelor, elevii sunt împărțiți pe echipe cu șefi de echipe și șefi de atelier care conduc și controlează activitatea cu sprijinul profesorului maistru.

Formarea deprinderilor pentru o meserie se realizează în două etape. În prima etapă elevii fac exerciții de minuire a uneltelor, alcătuiesc schița obiectului, învață să calculeze, să croiască, să traseze etc. Cu alte cuvinte, încep cu faza conștientă a formării deprinderilor și nu prin imitație.

În etapa a doua, trec la confecționarea unor obiecte specifice meseriei în flux tehnologic. Clasa este împărțită pe echipe și fiecare echipă confecționează un obiect. Fazele tehnologice ale unui obiect sunt repartizate pe membrii echipei în așa fel încât toate operațiile să se execute în unități de timp egale, cu scopul ca fluxul să nu aibă discontinuitate. După o perioadă oarecare, în cadrul echipei, se efectuează rotirea, ca toți membrii echipei să treacă prin toate operațiile fluxului tehnologic.

În comparație cu munca individuală de confecționare a unui obiect, fluxul tehnologic în echipă are o serie de avantaje.

Primul se referă la rolul cooperării în mărirea productivității muncii. Am observat că elevul timid, stângaci în munca individuală prin cooperare devine comunicativ, câștigându-și încrederea în forțele sale. În al doilea rând, cooperarea în munca bazată pe flux tehnologic dezvoltă la elevi corectitudinea, punctualitatea, spiritul de ordine și de responsabilitate. Absența sau întârzierea de la lucru a unui membru al echipei

atrage de la sine perturbarea muncii întregii echipe, care, prin opinia sa, exercită o acțiune corectivă. De asemenea, executarea incorectă a operației atrage de la sine neasamblarea cu operațiile următoare, iar dezordinea de la locul de muncă duce la depășirea timpului de executare a operației, creștând timpii morți pentru colegii care execută operațiile următoare.

Prin munca în flux tehnologic, fiecare elev știe că de exactitatea executării piesei sale depinde asamblarea cu piesa pe care o execută colegul următor.

Important este în activitățile tehnico-productive nu numai aspectul cantitativ al lucrului, sau gradul de automatizare a deprinderilor, ci și aspectul educativ de formare a trăsăturilor de caracter în procesul activității. De aceea, noi am introdus un regulament de ordine interioară al microîntreprinderii privind obligațiile și drepturile colectivului de conducere și al serviciilor, drepturile și obligațiile elevilor, timpul de muncă, recompensele și pedepsele care se pot aplica în conformitate cu regulamentul școlar.

Cu cât copilul este integrat într-o structură organizatorică precisă, cu atât orizontul lui despre relațiile de muncă devine mai mare. Nu este bine să avem în vedere numai activitatea pur meșteșugărescă de confecționare a obiectelor de artizanat sau a celor casnice, ci să creăm condiții pentru colaborare, pentru contacte omenești care sînt indispensabile mării oricărei productivități. Aceste contacte se realizează atât pe linie verticală, de la conducător la subaltern cit și pe linie orizontală, de la echipă la echipă. Mai mult, în structura organizatorică din experimentul nostru, conexiunea verticală este obținută prin apartenența fiecărui responsabil de colectiv la două grupuri: la echipa sa, în calitate de șef, și la colectivul imediat superior, în calitate de subordonat. În această dublă dependență, șeful de echipă influențează atât grupul din care face parte ca subaltern (prin transmiterea preocupărilor echipei pe care o conduce), cât și echipa sa (aplicând comenzile transmise de forul superior sau inițiativele personale acceptate de grup).

Serviciile plan-producție, tehnic, C.T.C., aprovizionare și desfacere transpun pe elevi în situația de „întreprinzători”, veghind la echilibrul care trebuie să existe între ceea ce se investește și ceea ce se obține. Gîndirea economică este în acțiune vizînd deopotrivă dezvoltarea inițiativei și a capacităților organizatorice atât de necesare pentru funcționarea în condiții optime a unei întreprinderi moderne.

DUMITRU STOICA

Simbătă, 5 februarie a.c., în sala de marmură a Palatului pionierilor din Capitală, a avut loc festivitatea de deschidere a celei de a III-a expoziții „Expozițiile cutezătorilor”, organizată sub auspiciile Consiliului Național al Organizației Pionierilor. La vernisaj au participat reprezentanții ai Ministerului Educației și Învățămîntului, ai Consiliului Culturii și Educației Socialiste, ai unor instituții centrale și ai uniunilor de creație din țara noastră, numeroase cadre didactice și pionieri. După o succintă prezentare a expoziției făcută de Cîntia Constantinescu, elevă la Școala generală nr. 146 din București, membră a echipei pionieresc „Pandurii lui Tudor”, cei prezenți au avut ocazia să admire peste 3000 de exponate, cele mai reprezentative, colecționate de peste 2000 de tineri „cutezători”, participanți la expedițiile din timpul vacanței de vară. În expoziție sînt prezentate exemplare din fauna și flora patriei, colecții de roci, relicve istorice și, mai ales, obiecte de artizanat din diferite regiuni ale țării.

La Brăila au început cursurile pregătitoare pentru elevii anului IV de liceu care intenționează să dea admiterea în învățămîntul superior. Cursurile sînt ținute de cadre didactice de la Institutul politehnic Galați.

Un simpozion, intitulat „Orașul meu drag”, a fost organizat la Liceul „Petru Maior” din Gherla, în cadrul căruia s-au ținut mai multe comunicări despre istoricul și perspectivele de dezvoltare ale orașului.

La Buzău, după cum ne informează corespondentul nostru Gh. Andrei, s-a deschis, din inițiativa Casei corpului didactic, o expoziție a elevilor cu lucrări de desen și pictură. În lucrările expuse predomină peisajul industrial, munca de zi cu zi a constructorilor. Expoziția este dedicată semicentenarului U.T.C.

Împreună cu Inspectoratul școlar al județului Alba, Casa corpului didactic din Alba Iulia a analizat modul în care se predau științele sociale în liceele și școlile profesionale din acest județ. Cu acest prilej, la Casa corpului didactic a fost inaugurat cabinetul de științe sociale.

Recent, Casa corpului didactic din Baia Mare, în colaborare cu Inspectoratul școlar a organizat o dezbateră cu tema: „Tipologia orelor de atelier”. Au participat numeroși maiștri-instrucători din școlile bîimărene care au analizat o serie de probleme actuale ale desfășurării pregătirii tehnico-productive a elevilor. Dezbateri asemănătoare vor fi organizate în acest trimestru la Sighețu Marmăției și la Vișeu de Sus.

În zilele de 6 și 7 februarie a.c. a avut loc în amfiteatrul „Odobescu” al Facultății de limbă și literatură română din București, simpozionul științific cu tema: „Metodologia cercetării limbii și literaturii în lumina recentelor documente de partid”. Au prezentat comunicări acad. Al. Graur, profesorii Șerban Cioculescu, Al. Dima, Boris Cazacu, I. Coteanu, David Simionescu, O. S. Crohmăniceanu și alții.

Foto : V. Bogdăneț

ocitatea relației: ă-întreprindere

despre eroii comuniști din literatura română sau despre realizările industriei constructoare de mașini și siderurgiei din țara noastră, despre politica P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate sau despre cuceririle științei și tehnicii contemporane. Altă dată despre călătoriile interplanetare sau despre farfuriile zburătoare.

Acesta nu este singurul gen de acțiuni cultural-educative organizate de Liceul nr. 2 în folosul muncitorilor. Nu de mult, profesorii i-au invitat pe tinerii din întreprindere să participe la un spectacol (cîntece, recitări, schițe dramatizate de o reală finută artistică), dat de elevii școlii și urmat de o reuniune tovarășească. În săptămîna următoare un alt spectacol, susținut de asemenea de elevii liceului, a avut loc în incinta întreprinderii.

Preocupați de eficiența reală a activității lor cultural-educative în întreprinderi, profesorii sînt departe de a se mulțumi cu îndeplinirea ei formală. Am reținut, între altele, problemele de pedagogie a adulților pe care și le pune profesorul Szasz Iuliu, directorul liceului.

— În general, mi se pare că abu-

zăm de forma prelegerilor. Cred că va trebui să adoptăm modalități de comunicare a informațiilor care să solicite auditoriul să judece, să gîndească, să participe strîns la înșușirea acestor informații. Ar trebui să recurgem mai mult la forma dezbaterilor care să înceapă prin formularea unei probleme.

Preocupate de varietatea și eficiența activității cultural-educative sînt și colectivele de profesori de la alte școli din Reghin.

— Am căutat — ne spunea Dumitru Țigănescu, secretarul organizației de bază de partid de la Școala generală nr. 5 — pe de o parte, să abordăm acele probleme care îi interesează cu adevărat pe muncitori — întrebîndu-i care sînt temele pe care ar dori să le tratăm — iar pe de altă parte să apelăm la forme cit mai variate de prezentare a acestora. Astfel, prezentînd în fața muncitorilor de la I.I.L. „Republica” teme cum ar fi „Lupta între știință și religie”, „Marxism-leninismul și libertatea”, „Cucerirea Cosmosului”, „Cîți oameni poate hrăni pămîntul”, „Microcosmos și macrocosmos”, „Adevărul științific”, „Compoziția chimică a materiei”, am folosit fie

forma expunerilor, fie pe aceea a simpozionelor, a meselor rotunde sau a întrebărilor și răspunsurilor. Deseori clase întregi de elevi vin în întreprindere, în timpul pauzelor de masă, pentru a elogia muncitorii prin cîntec și poezie, pentru succesele lor.

O activitate prodigioasă pe aceeași linie desfășoară și Școala generală nr. 1, care în secțiile cooperativei meșteșugărești „Progresul”, ține nu mai puțin de patru lectorate lunare, pentru ridicarea nivelului de cultură generală al cooperatorilor. Sint, de asemenea, demne de remarcă acțiunile desfășurate de Școala generală nr. 2 la întreprinderea locală de gospodărire comunală.

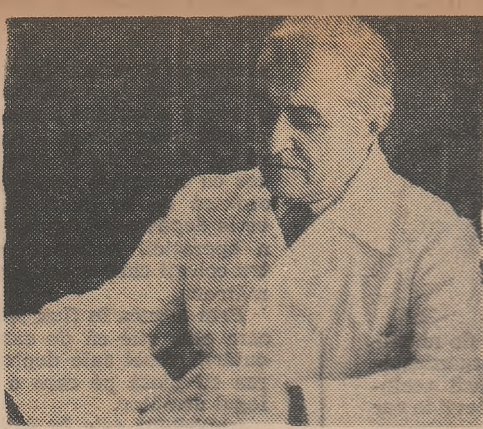
Și exemplele date, nu sînt singurele. În total, în orașul Reghin funcționează 12 colective de intelectuali, formate din profesori de științe sociale, de filozofie, chimie, fizică, de științele naturii care se deplasează periodic — o dată sau de mai multe ori pe lună — în întreprinderi pentru a desfășura acțiuni cultural-educative.

Firește, această activitate este îndeaproape sprijinită de Comitetul orașenesc de partid. Periodic, ne spunea tovarășul Constantin Dănescu, Comitetul orașenesc de partid analizează munca desfășurată de profesori în vederea educării socialiste a maselor, a ridicării nivelului lor de cultură generală și dă indicații pentru îmbunătățirea acestei activități, corespunzător programului elaborat de partid.

OCT. BUZESCU

despre:

ADEVĂRATA „ISTORIE“ A BOLILOR ȘI SERVITUȚILE CIVILIZAȚIEI MODERNE

Organismul omului nu este ca un cristal inatacabil ● Cum se scurtează viața activă prin... scurtarea distanțelor terestre ● Efectele traumatizante ale cicălelii pedagogice ● O clasă de superdotați cade la concursul de admitere în facultate! Mai este nevoie să subliniem importanța factorului psihologic?

Medicina modernă se îndreaptă tot mai hotărât spre domeniile profilaxiei bolilor, pentru că eficiența intervențiilor ei crește atunci când boala se află de abia în fazele ei incipiente. Cum suferințele fizice au adeseori implicații psihologice și fiziologice subtile, cu împrejurări patologice pierdute în trecutul individului — uneori chiar în copilărie — cîmpul de explorare al medicinei profilactice devine foarte întins și sarcinile ei sînt deseori anevoioase. Am încercat să aducem în atenția cititorilor noștri — cu ajutorul medicului și psihologului prof. univ. dr. docent Alexandru Ciplea, de la Universitatea București, cercetător în Institutul de fiziologie normală și patologică „D. Danielopolu”, de sub conducerea acad. Grigore Benetato, și autor a numeroase lucrări de fiziopatologie medicală — câteva din fenomenele, care, precedînd boala, se petrec în intimitatea organismului, uneori de-a lungul întregii vieți, și de care educatorii ar trebui să țină seama atît pentru propria sănătate, cît și pentru aceea a elevilor lor.

— Medicina tinde să nu mai fie o disciplină ce se adresează doar omului bolnav... Ce explicație dați acestei cotituri spre care se îndreaptă ea?

Dr. Alexandru Ciplea: Boala este de multe ori numai un „document istoric”, leziunea anatomică arătîndu-ne că în antecedentele bolnavului, într-un număr de săptămîni, luni sau chiar ani, a evoluat o stare patologică, au existat o serie de tulburări funcționale ale organismului, devieri de la normal. Omul nu este ca un cristal inatacabil. Ca orice ființă biologică, el se găsește, de-a lungul vieții sale, expus unor multiple influențe ale mediului înconjurător și obligat la un continuu joc de adaptare la condițiile mereu schimbătoare ale acestuia. Imposibilitatea de a se adapta se soldează cu boala. De aceea intervențiile cele mai eficiente pentru sănătatea omului sînt cele care îi măresc capacitatea de adaptare la solicitările mediului extern și care înlătură factorii ce îi zdruncină sănătatea. Așadar măsurile profilactice, nu acționează în faza de boală organizată — în felul ei, tardivă — ci mult mai devreme, cînd omul este încă aparent sănătos.

— Intre cauzele mai greu descifrabile ale bolilor, se spune că stau pe primul plan cele de ordin psihic. Dar dintre acestea pe care le socotiți mai nocive?

Dr. Alexandru Ciplea: Stările de contrarietate pot să aibă o influență deosebit de puternică asupra capacității de adaptare a individului; ele pot să influențeze procesele digestive, respiratorii, de nutriție, ale sistemului nervos, chiar frecvența bătailor cardiace. Dar nu este absolută nevoie ca în anturajul nostru cineva să urle sau să se certe continuu, pentru ca să se producă aceste stări de intrare în tensiune nervoasă. Uneori este suficientă o cicăleală metodică. De pildă, aceea a soacrelor!

— Sau, ca să ne situăm în școală, a profesorului... Dar cu aceasta ne apropiem de o problemă foarte des abordată, aceea a stresurilor. Ce schimbări pot produce în organism factorii stressanți?

Dr. Alexandru Ciplea: Cercetătorul canadian Hans Selye, care lucrează în această problemă de peste 35 de ani și care, de fapt, a lansat noțiunea de stress, a făcut niște experiențe foarte revelatoare

în acest sens. El a imersat în apă, pentru un timp foarte lung niște șobolani. Pentru ca să nu se cufunde, animalele trebuiau să facă eforturi foarte mari și să inoate continuu. Această stare de suprasolicitare a produs în mod stereotip o influențare a timusului lor, la nivelul căruia au început să se observe fenomene de involuție timicolimfatică, dublate de o creștere a capsulelor suprarenale. Face impresia că aceste fenomene sînt guvernate de glanda hipofiză, prin intermediul unui hormon al ei, adreno-corticotrop — așa-numitul ACTH.

În stările de stress, prin urmare, se produce în organism o schimbare, în cursul căreia dereglarea hormonală aduce cu sine o serie întreagă de tulburări care pot să meargă pînă la alterări la nivelul mucoasei digestive.

— Conforturile pe care și le-a creat omul modern sînt asociate — o știm bine — cu foarte multe servituți. Cum se transformă acestea în factori stressanți?

Dr. Alexandru Ciplea: Ar fi suficient să amintim că azi distanțele pe pămînt au „scăzut” în mod impresionant. Posibilitățile de comunicare prin radio, televizor, telefon și mai recent videotelefon — ne pun în orice clipă în contact cu persoane situate pe latitudinile cele mai îndepărtate. Au sporit deci posibilitățile omului de a veni în contact cu semenii săi. Dar și în contradicție cu ei!

Urmările confortului modern nu sînt, așadar, dintre cele mai inofensive. Se și vorbește astăzi despre „bolile civilizației moderne”: maladiile cardio-vasculare (hipertensiunea arterială și ateroscleroza), alături de tulburările de ordin funcțional care se manifestă la nivelul sistemului nervos (denumite, în genere, neuroze), foarte adeseori expresia stării de tensiune, de încordare, în care se găsește omul modern. Ele antrenează o extraordinară scădere a capacității de muncă încă înainte de anii pensionării. Deci, chiar dacă media de viață a crescut în general, trebuie depuse eforturi conștiente pentru a nu fi scurtată partea activă, socialmente utilă a vieții.

— La ce vîrstă sînt mai agresive insulturile despre care ne-ați vorbit?

Dr. Alexandru Ciplea: În perioada de creștere, de formare a omului. Educatorul nu trebuie să uite că, la această

vîrstă, individul se găsește într-o etapă de maximă susceptibilitate. Examenle psihotehnice arată că adolescenții care au obținut note maxime la probele ce le verifică doar capacitățile mnemice, ale memoriei reproductive — dacă sînt puși în anumite condiții — pentru că nu sînt complet realizați și au o timiditate și o afectivitate accentuate — nu mai pot da răspunsuri exacte. Așa se face că, acum 40 de ani, o clasă de copii superdotați care, la numai 14 ani și-au dat bacalaureatul, depășindu-i în calitatea pregătirii pe cei de 18 ani, a căzut la examenul de intrare în facultate. Acesta, fiind un examen psihotehnic, le-a pus în evidență imaturitatea afectivă și, deci, inferioritatea față de ceilalți mai în vîrstă.

Este bine că la noi examenul tinde să devină o convorbire degajată, care să nu țină elevul „pe jar”, într-o stare de accentuată tensiune.

— Sistemul de educație se bazează, uneori și astăzi, pe măsuri coercitive. Cum putem evita ca acestea să devină stressante?

Dr. Alexandru Ciplea: Măsurile coercitive sînt foarte bune, dar trebuie aplicate cu măsură. Și oricare ar fi pedeapsa, elevul să simtă că ea nu vine dintr-o stare de neplăcere a celui care a administrat-o.

— Și cu atît mai rău, din plăcerea de a pedepsi...

Dr. Alexandru Ciplea: Pedepsele drepte, chiar mai aspre, sînt primite de către copii fără revoltă, iar aceasta înseamnă foarte mult pentru sănătatea lor morală și fizică.

STELA PREDESCU

Discuție la rece

Problematica învățămîntului modern, în 40 de pagini

O inițiativă salutară. Sub egida Ministerului Educației și Învățămîntului și a Institutului de cercetări pedagogice, Revista de pedagogie a editat recent o broșură intitulată „Puncte de sprijin pentru perfecționarea procesului de învățămînt, recomandări pentru cadre didactice” și a cărei apariție o salutăm cu căldură. Această broșură, care nu are mai mult de 40 de pagini, ni se pare a fi o excelentă sinteză a principalelor elemente ce se cer a fi luate în considerație în modernizarea procesului de învățămînt. Elaborînd acest compendiu, de extremă concentrare, autorii au reușit să pună la îndemna cadrelor didactice un valoros ghid practic, cuprinzînd rețetele esențiale după care se pot orienta pentru perfecționarea activității instructiv-educative.

Pentru a justifica elogiile pe care le aducem acestei lucrări, amintim sumar problemele abordate și elucidate succint în cuprinsul ei. Într-un prim capitol intitulat „Obiective noi — concepție didactică nouă” se fac precizări privitoare la raportul dintre învățămîntul tradițional și nolle obiective ale școlii noas-

tre, caracteristicile noii concepții didactice, caracterul unitar al procesului instructiv-educativ, participarea activă a elevului la procesul educației, raportul dintre învățare și predare, însușirea științei ca proces, operationalizarea conștințelor, asimilarea de către elevi a tehnicilor de lucru, organizarea cunoștințelor în jurul unor idei fundamentale etc. Cel de al doilea capitol intitulat „Perfecționarea lecției în lumina noii concepții didactice” prezintă caracteristicile lecției moderne considerată ca formă elastică, suplă, atrăgătoare a procesului de învățămînt și explică în ce constă folosirea diferitelor tipuri de lecții: jocul ca formă de învățare, activitatea în grup în cadrul lecției, caracterul euristic al metodelor de învățămînt, problematizarea și învățarea prin descoperire, precum și modalitățile realizării lor. O listă bibliografică cu lucrări judicios selectate (însoțită de cotele sub care volumele respective sînt înregistrate la Biblioteca centrală pedagogică) vine să completeze această broșură de o incontestabilă utilitate practică.

O. B.

Studii și articole de istorie

Începînd cu acest volum, publicația „Studii și articole de istorie” apare într-o formă nouă, restructurată, menită să sprijine mai eficient activitatea didactică și științifică a profesorilor de istorie. Publicația va apărea trimestrial și va fi un auxiliar util, indispensabil muncii la catedră. Fiecare volum va cuprinde în prima parte materiale în sprijinul informării generale a profesorilor, articole de istorie românească și universală, articole de sinteză, studii de metodică specială; iar în a doua parte materiale auxiliare cu caracter informativ și orientativ, ca: izvoare istorice comentate, planuri și scheme de lecții comentate, hărți tematice, bibliografie curentă, bibliografie tematică pe lecții și probleme, discuții asupra programelor și manualelor, asupra modalităților de modernizare a învățămîntului, consultații în legătură cu diverse probleme de specialitate.

Dir. sumarul vol. XVII spicuim titlurile: „Valen-

țele educative ale Istoriei” (acad. Petre Constantinescu-Iași); „Umanismul românesc” (Virgil Cîndea); „Hellenismul” (Aurel Iordănescu); „Integrarea nouăților științifice la lecțiile de istorie” (Florea Stănculescu); „Intemeierea Țării Românești și a Moldovei. Tradiția «descălcătului» din Transilvania” (Ștefan Ștefănescu); „Unele probleme ale planificării și predării istoriei — la anul II de liceu” (Maria Vasilescu, Const. Dinu); „Basarabia în tabele genealogice” (Ion Ionașcu); „Tendințe actuale în predarea istoriei în școală” (Lucia Georgian) etc.

Prețul unui volum este de 6 lei, al unui abonament anual de 24 lei. Persoanele care nu găsesc în librării sau la chioșcurile de difuzare vol. XVII îl vor putea procura contra ramburs, adresîndu-se direct redacției, la Societatea de Științe Istorice, b-dul Republicii nr. 55, Sectorul III, București, telefon 13 13 29.

EVALUAREA REZULTATELOR ÎN ÎNVĂȚĂMÎNT

Activitatea de conducere a învățămîntului, fie că e vorba de coordonarea muncii într-o școală, fie că vizează munca școlilor de pe teritoriul unui județ sau sistemul școlar în ansamblul său, este deosebit de complexă întrucît și activitatea didactică se distinge printr-o multitudinea de aspecte.

Desprinderea obiectivelor prioritare, a aspectelor cheie ale acestei activități constituie una din condițiile necesare conducerii competente, științifice. Aceasta presupune cunoașterea stadiului de realizare a unor acțiuni, evaluarea rezultatelor, întemeierea deciziilor pe analiza profundă a fenomenelor la care se raportează, orientarea activității în direcțiile considerate corespunzătoare.

În literatura de specialitate sînt numeroase studii care prezintă experiențele din cele mai valoroase ale directorilor de școli și ale inspectorilor școlari cu privire la necesitatea și metodologia cunoașterii situației activității din învățămînt. Ele constituie premise în elaborarea unei strategii a evaluării rezultatelor activității din învățămînt.

Se pot distinge cel puțin 3 planuri în perspectiva cărora poate fi privită acțiunea de evaluare a rezultatelor școlare:

1. sistemul de învățămînt în ansamblu, sau subsistemul școlar în cadrul sistemului social;
2. îndeplinirea unor obiective generale, fundamentale, ale învățămîntului;
3. acțiunea educațională (procesul de instruire și educare) sau aspecte ale acesteia.

Ne oprim aici asupra primei categorii, încercînd a înfățișa aspectele cele mai importante ale relațiilor dintre principalele componente ale sistemului școlar, în dezvoltarea lor, și care dezvoltă, de fapt, gradul de dezvoltare a unor compartimente ale sistemului, eficiența socială a acestuia și direcțiile lui de evoluție.

Ele privesc sistemul școlar în ansamblu, dar apreciat nu numai pe scară națională, ci și în unități administrative subsumate.

Elementul fundamental pentru organizarea unui sistem educațional și pentru aprecierea rezultatelor sale în context social îl reprezintă populația școlară, dinamica generațiilor de elevi și fluxul școlarizării. Ele determină dimensiunile cantitative ale dezvoltării învățămîntului, pe diferite trepte ale sale; dar nu numai atât. Evaluarea rezultatelor din punctul de vedere al gradului de instruire ce se asigură tineretului într-o anumită perioadă, atît pe plan național, cît și la nivelele administrative subordonate — județean, orașenesc, comunal, pe localitate — nu se poate concepe fără analiza unor relații esențiale ce se desprind dintre populația aflată în perioada de instruire și învățămînt.

În acest consens, relevăm necesitatea stabilirii efectivelor generațiilor cuprinse în sfera școlarizării și dinamica acestora pe o perioadă suficient de lungă, atît cît pot fi prelimate. Multiple probleme școlare își găsesc rezolvarea în funcție de aceste date: spații de învățămînt, de cazare în internate, personal didactic, dotare cu mijloace de învățămînt, cheltuieli de școlarizare ș.a.m.d. Cu atît mai necesară este analiza dinamicii populației infantile în condițiile unor fluctuații sensibile a acesteia chiar în decursul unui deceniu. Raportată la scară națională, în deceniul în care ne aflăm, această fluctuație este deosebit de accentuată. Evident că situația poate prezenta anumite particularități pe diferite trepte de învățămînt, precum și pe județe sau pe localități.

a) Educația preșcolară.

Corelat cu dinamica demografică a natalității, prin calculul pierderilor naturale pînă la vîrsta de 3 ani se stabilește populația de vîrstă preșcolară pentru fiecare an școlar. Cu ajutorul acestor date se determină gradul de cuprindere a copiilor în vîrstă de la 3 la 6 ani în instituții preșcolare, pe medii sociale, ceea ce atestă măsura în care învățămîntul preșcolar este integrat în sistemul educațional. Dacă

distincția pe sexe nu are însemnătate în sistemul educației preșcolare, este deosebit de important să se determine gradul de cuprindere în grădinițe, pe vîrste și cu deosebire a copiilor de 5 ani. Prin această, pe fondul general al dezvoltării învățămîntului preșcolar, se pot desprinde concluzii utile privind gradul de îndeplinire a funcției de propedeutică școlară a grădinițelor, contribuția acestora la atenuarea diferențelor de nivel cultural și de dezvoltare intelectuală dintre copii în momentul intrării lor în școală.

De asemenea, pentru evaluarea funcției sociale a învățămîntului preșcolar este concludent să se cunoască evoluția raportului dintre numărul copiilor care beneficiază de cîmîne, pe de o parte, și populația școlară sau numărul copiilor care frecventează grădinița, pe de altă parte. Concluzii edificatoare se obțin, în această privință, și prin raportarea populației preșcolare cuprinse în grădinițe sau cîmîne față de numărul femeilor mame angajate în muncă.

b) Școala generală

Pe această treaptă de învățămînt, determinat de obligativitatea școlară care acționează pentru cei cuprinși între vîrstele de 6—16 ani, unele corelații statistice reprezintă condiția sine qua non pentru aprecierea rezultatelor obținute.

Elementul primar îl constituie dinamica, pe ani școlari, a efectivelor generațiilor de vîrstă școlară obligatorii.

Pentru deceniul în care ne aflăm, de exemplu, putem distinge 3 etape în evoluția efectivelor contingentelor de elevi: pînă în 1973, între 1973—1977 și după 1977.

Pînă în anul 1973, se constată o scădere continuă a efectivelor de elevi în ciclul elementar. Acest fenomen a fost atenuat prin coborîrea vîrstei de școlarizare de la 7 la 6 ani. Cu toate acestea, populația școlară în clasele I—IV scade de la 1.400.500, în 1970, la 1.294.000, în 1973.

În același timp, se înregistrează o scădere a efectivelor de elevi în clasele V—VIII, de la 1.383.400, în anul 1970, la 1.377.200, în anul 1973. Pentru această etapă, generalizarea școlii de 10 ani, cu sporul de elevi adus în clasele a IX-a și a X-a, compensează efectivele din clasele V—VIII, menținînd relativ

constant numărul elevilor din clasele V—X.

În etapa 1973—1977 cresc, anual efectivele de elevi în clasele I—IV, ajungînd la sfîrșitul ei la nivelul maxim, cu aproape 26% mai mare decît în anul 1971. La clasele V—X, însă, continuă să se reducă populația școlară.

Perioada 1977—1980 marchează o stabilitate a efectivelor de elevi în ciclul elementar și creșterea treptată a acestora în clasele V—X. La sfîrșitul perioadei atîngînd cota maximă. În condițiile unei relative stabilități în demografia natalității, putem presupune că după anul 1980 efectivele de elevi din școala generală rîmîn aproape constante.

O astfel de dinamică a unui indicator esențial al activității de învățămînt are multiple consecințe referitoare la spațiul de învățămînt, mijloace materiale, personal didactic. Unele din acestea, cum ar fi o categorie de cheltuieli de școlarizare, sînt direct influențate de cele mai mici schimbări în dinamica efectivelor de elevi; altele (spațiu, personal didactic) produc consecințe, indirect, prin intermediul altor indicatori cum este clasa de elevi, ca unitate organizatorică de lucru. În acest fel, scăderea sau creșterea efectivelor contingentelor de elevi, de la o etapă la alta, nu determină în mod nemijlocit excedent sau nevoi în plus de spațiu de învățămînt și de personal, întrucît aceste fluctuații nu produc modificări proporționale în rețeaua școlară și a claselor de elevi, reflectîndu-se numai asupra efectivului mediu de elevi din aceste unități. (Este semnificativ să relevăm faptul că aproximativ 1/3 din sporul ce se înregistrează în efectivele de elevi din ciclul I elementar sau din clasele V—VIII va fi cuprins în clasele existente, ceea ce înseamnă că această parte nu necesită personal didactic sau spațiu de învățămînt în plus.)

c) Învățămîntul postgeneral

Multiple aspecte privind direcția de formare a tinerilor în învățămîntul postgeneral comportă o analiză profundă și pe mai multe planuri. După absolvirea a opt clase se realizează prima diversificare pedagogică în orientarea și pregătirea generațiilor prin continuarea studiilor în liceul de cultură generală, liceele de specialitate și, deocamda-

tă, în învățămîntul profesional, paralel cu ciclul terminal, superior (cl. IX—X) al școlii generale.

Orientarea elevilor spre o profesiune sau alta se face în funcție de aptitudinile, interese, dar și de cerințele societății, de nevoile economiei și ale altor domenii de activitate socială. Cunoașterea acestor nevoi, determinate prin studii de prognoză privind dezvoltarea economiei județului sau chiar a unor localități permite stabilirea dezbaterilor și, în consecință, sprijinirea activității de orientare școlară și profesională a elevilor.

În legătură cu aceasta, intervenția autorităților școlare în stabilirea profilului activităților tehnico-productive ale elevilor din școlile generale, îndeosebi din ciclul terminal superior al acestora, dobîndește o fundamentare științifică și socială.

Cuprinderea absolvenților clasei a VIII-a în școli postgenerale, proporțiile de școlarizare în diferite tipuri de școli, raportate la situația din întreaga țară reprezintă indicatori utili în strategia dezvoltării rețelei acestor tipuri de școli pe teritoriul unui județ.

Pentru perioada în care se generalizează învățămîntul obligatoriu de 10 ani, pînă în anul 1973, relația pe planul școlarizării dintre învățămîntul profesional și ciclul terminal al școlii de 10 ani, dinamica cuprinderii în clasa a IX-a constituie condiția de bază pentru trecerea la un învățămînt profesional cu absolvenți a zece clase. În acest context, stabilirea efectivelor — intrare și ieșire — în ciclul terminal, determinarea lor pe sexe, în perspectiva folosirii absolvenților în învățămîntul profesional, este de cea mai mare importanță.

d) Învățămîntul postliceal

Fluxul de școlarizare implică, pe orice plan ar fi examinat, stabilirea acelei părți dintr-o generație sau din efectivul absolvenților de liceu care își continuă formarea profesională în școli de specializare postliceală și în instituții de învățămînt superior; corelat cu aceasta — integrarea în viața activă a celor care nu continuă studiile.

Întocmirea balanței de școlarizare și a fluxului de pregătire a fiecărei generații, dincolo de școala generală, respectiv de liceu, sînt de natură să înfățișeze gradul de instruire ce se asigură tineretului și desfășurarea procesului de integrare socială și profesională a acestuia.

ION T. RADU

Ce e nou în concursurile școlare

În scopul îmbunătățirii activității politico-ideologice și cultural-educative în rîndul elevilor, în lumina măsurilor stabilite de conducerea partidului, Ministerul Educației și Învățămîntului, C.C. al U.T.C. și C.N.O.P. au lărgit gama concursurilor școlare stabilind ca, pe lîngă tradiționalele concursuri pe obiecte (matematică, fizică, chimie, literatură română) să se organizeze întreceri și la obiectele de științe sociale (economie politică, istoria și geografia patriei, filozofie și socialism științific). Pentru început aceste concursuri se organizează cu faze pe școală și județ, urmînd ca în viitorii ani să fie organizată și faza pe țară.

În acest an se va organiza și concurs pentru biologie la care participă elevi din licee, licee de specialitate. Etapa republicană a acestui concurs va avea loc în vacanța de vară.

Începînd din anul acesta, concursul de literatură va purta numele marelui nostru poet Mihai Eminescu.

Pentru a da posibilitate elevilor să participe în număr cît mai mare la aceste întreceri s-a stabilit ca

prima etapă să se desfășoare în fiecare școală și să cuprindă pe toți elevii care doresc să concureze la obiectul preferat, renunțîndu-se la etapa pe localitate. De asemenea, începînd cu acest an, pentru etapa pe școală subiectele de concurs au fost întocmite de comisiile județene de organizare a concursurilor compuse din reprezentanți ai inspectoratelor școlare, filialelor societăților științifice, reprezentanți ai Comitetelor județene U.T.C., cadre didactice, reprezentanți ai consiliilor județene ale elevilor.

Un alt element nou care s-a introdus începînd din acest an, îl reprezintă sesiunile naționale de comunicări ale elevilor organizate cu prilejul etapei republicane a concursurilor pentru secțiile: matematică, fizică, chimie, biologie, literatură română.

La aceste sesiuni, pentru cele mai bune comunicări, C.C. al U.T.C. și M.E.I. vor acorda premii speciale și diplome, iar în perioada vacanței toți premianții concursurilor vor beneficia de o tabără de odihnă pe litoralul Mării Negre. Lucrările premiate, precum și cele mai bune

comunicări vor fi editate într-un buletin special ce va fi difuzat în toate școlile.

Elevii noștri participă la întreceri internaționale de matematică, chimie și, începînd din acest an, și la literatura rusă. Anul acesta în luna iulie țara noastră va fi organizatoarea olimpiadei internaționale de fizică.

În vederea dezvoltării interesului și a deprinderilor pentru muncă s-a instituit concursul de creație tehnică și științifică „Tehnum” — care se va încheia cu o expoziție națională „Tehnica se însușește în anii de școală” — în care vor fi expuse cele mai bune lucrări executate de elevi. Tot pe această linie se înscrie și organizarea concursurilor „Cunoașteți meseriile”, concursul „Trecut, prezent și viitor” etc.

În cadrul acțiunilor organizate în cinstea semicentenarului U.T.C. se înscrie și concursul de creație literară „Ținere condeie”, concursul revistelor școlare, al cînecluburilor, cultural-artistice și de arte plastice și de fotografii.

EUGEN ȘENDRIUC

Mutații

în literatura copiilor

Una din primele cărți pe care le-am citit, în aceeași perioadă cu Basmele lui Ion Creangă, a fost volumul Copiii povestind copiilor. Țin bine minte această carte, pentru că timp de vreo doi ani am răsfoit-o doar, așteptând să pot lămuri semnele misterioase, cărora copii cu puțin mai mari decât mine le inventaseră o anumită succesiune. Aveau ceva din Dumbrava minunată a lui Sadoveanu, acele povești în care fantasticul era chemat să rezolve dorințele ascunse ale micilor autori. Erau povești scrise ca-n basm.

Am în bibliotecă o altă carte din care citesc întotdeauna când sînt deprimat. Se numește Crisalide și a fost editată anul acesta de către Consiliul Național al Organizației Pionierilor. Ceea ce frapază la scriitorii școlari ai zilelor noastre este maturitatea ideologică. Ei nu mai scriu povești, ei narează întâmplări plauzibile, în care autenticitatea e asigurată de un limpede context social. Iată ce se întâmplă în schița Portretul, de Nana Piele, în vîrstă de 15 ani, elevă la Școala generală Fintinele, județul Teleorman. Personajul principal al schitei este o elevă pictoriță a cărei mamă lucrează la un muzeu. Venind într-o seară să-și ia mama de la serviciu, eroina care narează întâmplarea la persoana întâia, zărește o fetiță cu căciuliță roșie și o expresie de suferință în ochii stimulatori de dorințe de a o desena. De ce e tristă această, contemporană cu noi, „scufiță roșie”? Aflăm de la mama tinerei pictorițe. „Părinții ei sînt despărțiți. Ea stă cu mama. Tatăl s-a recăsătorit. În fiecare joi mama o trimite să-și vadă tatăl. Așa s-au înțeles. Joi la ora 7. Dar fata a fost o dată acolo și pe urmă nu s-a mai dus. A simțit că nu e dorită. Dovadă că nicio dată tatăl n-a dat un telefon să întrebe de ce fata nu-l vizitează”. Am întrebat-o ce o face să nu-i spună mamei toate astea. „E bolnavă”, mi-a răspuns! Și căciuli-

ța roșie, în fiecare joi, la ora 7, venea la muzeu și plîngea liniștit o oră, două, după care se ducea acasă să-și înveselească mama. Mai mult decît ca operă de artă, ne interesează povestirea ca document de sensibilitate omenească, adică lucrarea consemnată, e mai mult o dovadă de mentalitate, decît de putere de trăire, construcție sau evocare a unei întâmplări, a unui fapt transfigurat artistic.

Iată și o poezie. Visurile, de Iulia Secureanu, în vîrstă de 13 ani, de la Școala generală nr. 3, din Piatra Neamț: „Mi-a fugit din gînduri visul / Lăsînd după el plictisul. / Inimă cît ești de goală / Fără visuri în răscoală! // Dați-mi-le pe-ale voastre / Oameni, și le-oi duce-n astre, / Iar de-acolo înapoi / Înmulțește ca un roi! / Stuple fie pieptul meu, / Fagur-inima, mereu. / Miere — cîntecul, surisul / Iar grădina, în-suși Visul!”.

Se vede clar, că în ultimii ani, nu mai întîlnim, ca altădată, adolescenți stăpîniți de umbre certitudinilor metafizice în legătură cu moartea, triumful minciunii, inutilitatea construcțiilor spiritului, nocivitatea optimismului. Explicația e simplă. Școlarul nu se mai poate izola, nu mai poate străbate de unul singur hățiturile periculoase ale pubertății. Colectivul îl asimilează și-l orientează spre construcții pe măsura posibilităților lui și a condițiilor care îi sînt create pentru afirmare. Nu mai e nevoie de o boală grea, de o dezamăgire cumplită sau un dezastru interior pentru a-i redimensiona existența, pentru a-l chema la realitate. Eleul zilelor noastre se dezvoită și se desfășoară armonios, nu brusc, în salturi; el nu are nevoie să sufere ca să cunoască viața. Nu are nevoie să fie înfrînt de realitate, să fie lovit într-adevăr, și să redevină optimist. Și aceasta, după opinia mea, este cel mai de seamă succes al învățămîntului în România socialistă.

MIHAI NEAGU BASARAB

Prezent de mult timp în publicistică, în special în cea pedagogică, profesorul emerit Stelian Păun a debutat în literatura beletristică cu „Pămînt sălbatic” confirmînd prin romanul „Fața lumii”, apărut recent în prestigioasa editură „Cartea românească”, opțiunea fermă pentru beletristica politică.

„Fața lumii” relevă noi aspecte ale unei tematici fecunde: transformarea, evoluția și angajarea conștiințelor sub semnul mutațiilor revoluționare din țara noastră în anii războiului și cei imediat următori. Lumea pentru care luptă Anton Dumbravă, Marin și Ion Oroviceanu se identifică cu lumea eroilor lui Titus Popovici Mitru Moț și Andrei Sabin.

Neacceptarea, negarea unei anumite „fețe a lumii” — lumea exploatării și a inechității — peregrinările eroului, contactul cu diverse medii sociale și individualități, atrag după sine maturizarea lui Anton Dumbravă. Umanitatea profundă a eroului, deplina lui justificare psihologică, în limitele artisticului, constituie substanța densă a romanului. Anton Dumbravă se rătăcește uneori în tribulații sentimentale, care pun în lumină două interesante și total diferite între ele tipuri feminine — Ruizibee și Cristina — caută refugiu în trecutul aducerilor aminte. Dar, în nici un moment al vieții lui, nu este pusă în discuție opțiunea sa

fermă pentru idealul revoluționar. Drumul lui spre cealaltă „față a lumii” este fără întoarcere. Odișea studentului revoluționar se continuă în actul creator al constructorului noii lumi a luptătorului soldat. Cel care s-a dăruit din tinerețe cu toată pasiunea ființei căutărilor și luptei stă acum în lumina răsfrîntă de această nouă față a lumii.

Drumul sinuos, evoluția spirituală, maturizarea conștiinței pe firul cronologic al evenimentelor, dau acestui erou comunist valențele unei individualități remarcabile în tipologia specifică a romanului politic din țara noastră de după Eliberare.

Semnificației umane și psihologiei personajelor li se adaugă grija atentă pentru un travaliu poetic inedit — talmăcirea „poemelor mătășii” din creația artistică a poezilor proletari americani. Remarcabil este sporul de autenticitate adus prin participarea intensă a personajelor la evenimente, precum și introducerea în final a schimbului de scrisori Valeriu Nedelcuță — Anton Dumbravă, fapt ce dezvăluie în autor nu numai un martor, ci și un făurător al noii fețe a lumii.

„Fața lumii”, operă literară cu certe valențe educative, îl integrează pe Stelian Păun în pleiada artiștilor care urmăresc constant ca prior scrisul lor să formeze caracter.

VIRGINIA CARLIANOPOLO

MONOGRAFII PROFESIONALE

În sfîrșit, după atîta timp de cînd este așteptată în școli, a apărut seria de **Monografii profesionale**, lucrare de o deosebită importanță pentru orientarea școlară și profesională a elevilor. Elaborată de un colectiv al Institutului de științe pedagogice, coordonat de dr. Mihai Peteanu, ampla lucrare este concepută în mai multe volume din care se găsește deja în librării opt. Volumele înglobează toate meseriile de masă mai importante de la noi din țară, grupate pe diverse ramuri ale economiei naționale, precizîndu-se atît operațiile de bază ale fiecărei profesii, cît și aptitudinile și trăsăturile biologice și psihologice pe care ele le cer.

H. L.

Socotim că sub acest semn pot fi subsumate studiile, eseurile, comentariile, evocările și conferințele profesorului D. D. Roșca cuprinse în volumul „Oameni și climate” (Cluj, Ed. Dacia, 1971). Orizont european, pentru că de la acest nivel de cultură intelectualitate și urbanitate, discută filozoful nostru problemele ce i-au căzut în cîmpul de forță a multiplelor și variatelor sale preocupări intelectuale. Pentru cititorul care s-ar opri doar la tabla de materii a lucrării, cartea ar prezenta un peisaj caleidoscopic, dispațat și nearticulat într-o concepție unitară și coerentă. Citită, însă, cu înțelegere, interes sporit și pasiune — pe care tonalitatea lirică fundamentală a lucrării le suscită — cartea apare în cu totul altă lumină, vrem să spunem în lumina ei reală, autentică, aceea a concepției marxist-leniniste, pe care autorul ei și-a însușit-o cu temeinicie și cu un mare sentiment de răspundere. Carte prin excelență marxistă în duhul ei, **Oameni și climate** îmbogățește, cu spor de lumină și lamură de cuget cu adevărat filozofic, tezaurul noului stil de gîndire din Republica Socialistă România, stil de gîndire la care D. D. Roșca aderă cu toată înțelepciunea, convingerile, controlate mereu și mereu de rațiune, dar și cu toată căldura inimii sale, cu tot entuziasmul intelectualului de clasă, umblat la școala celor mai subtile probleme de cultură universală. Dar această adeziune și acest entuziasm se exercită cu aceeași eficacitate și în problemele care privesc soarta poporului nostru, destinul culturii naționale și al personalităților ce-au vehiculat-o pe planul istoriei (exemplu: **Europeanul Bărnuțiu**). Or, tocmai această tonalitate lirică fundamentală, care strălucește pe fiecare pagină a cărții, creează un climat de prospețime, de tinerețe spirituală și de arzătoare actualitate — chiar și articolelor mai demult elaborate (**Unanimism**) — fapt ce stîrnește interesul cititorului.

Fără îndoială, profilul cărții, ca relief și profunzime, îl dau studiile și eseurile cu conținut marxist-leninist. Nu întîmplător volumul se deschide cu evocarea — pe cit de caldă și admirativă, pe atît de temeinică și cuprinzătoare — a lui Lenin. Îngemănînd datele unei subtile analize psihologice, de fapt date de tipologie și caracterologie, cu o pătrunzătoare înfățișare a contextului istoric (social, politic, economic și ideologic), D. D. Roșca reușește să sugereze

ORIZONT EUROPEAN

dimensiunile inegalabilei personalități revoluționare, care a fost Vladimir Ulianov Lenin.

Mergînd oarecum tot pe urmele lui Lenin, Lenin din „Caietele Filosofice”, în „Climat heraclitean”, prilejuit de comemorarea (la inițiativa Consiliului mondial al păcii) a 2500 de ani de la moartea marelui filozof din Efes, D. D. Roșca elaborează un cuprinzător studiu — așa se poate numi datorită bogăției de idei și perspicacității exegezelor întreprinse — asupra tezelor fundamentale ale viziunii filozofice a celebrului ionian, întemeietor și punct de plecare al stilului de gîndire dialectic. Este un studiu remarcabil, care evidențiază în termenii cum nu se poate mai limpezi, darul de filozof al profesorului D. D. Roșca. Acesta rezultă din modul — foarte personal și uneori foarte îndrăzneț — de a pune probleme. Înainte de toate, desprinde, cu spirit critic totdeauna treaz, ideile generale ce susțin o construcție ideologică, fie filozofică, fie științifică. În al doilea rînd, deosebeste problemele reale de pseudoprobleme. Un exemplu concludent: în studiul consacrat lui Heraclit, consideră problema reală **veșnicia materiei** susținută de efesean, iar pseudoproblemă întrebarea asupra **originii materiei și a originii ultimei a mișcării ei**. În al treilea rînd, D. D. Roșca — erudit istoric al filozofiei și bun cunoscător al evoluției gîndirii științifice — precizează cadrul și contextul istoric al problemei, ceea ce ușurează mult eforturile de înțelegere ale cititorului.

Pe linia analizelor dedicate modului dialectic de filozofare se orînduiesc, de asemenea, **Dialectica materialistă și știința contemporană**, penetrantă și judicioasă prezentare a cărții „Studii de logică” a lui Athanase Joja, **O teorie marxist-leninistă a succesului**, în care ni se înfățișează, prin atente și multilaterale analize, „**Sociologia succesului**”, semnată

de Mihai Ralea și T. Hariton, precum și „**Știință și filozofie**”, o succintă sinteză a raporturilor dintre cele două atitudini centrale ale puterii de creativitate a spiritului uman. Prin rezonanță și elan, această mică sinteză ne trimite cu mintea la mai marea sinteză numită „**Existența tragică**”.

Evocarea caldă și patetică **Mihai Ralea**, sfaturile de înțeleaptă etică profesională din **Despre unele puteri ale științei** și eseu despre **Unanimism** întregesc în chip fericit profilul volumului.

Nota discordantă în economia cărții o constituie **Hegel și Taine după o opinie românească**, la a cărei retipărire se putea renunța.

Am lăsat anume la urmă admirabilul și curajosul (foarte curajosul pentru momentul în care a fost elaborat) eseu despre **Europeanul Bărnuțiu**, pe care noi îl considerăm — privind lucrurile din perspectivă românească — miezul de foc al întregului volum. Ne explicăm.

Pe lângă faptul subliniat că este un model de interpretare marxist-leninistă a unui eveniment național, **Europeanul Bărnuțiu** este o sinteză istorică, juridică și filozofică a tendințelor, conflictelor, contradicțiilor și aspirațiilor ce se încrucișau în 1848 în Transilvania. Teoretic, situația a fost lămurită prin epocalul Discurs al lui Simion Bărnuțiu din catedrala Blajului, practic, prin cele 40 000 de țărani de pe Cîmpia Libertății, a căror mărtejie bărbătească a smuls admirația lui Marx (Însemnări despre români, și a căror vitejie — sub comanda lui Avram Iancu — a făcut să se cлатine un imperiu, Ce s-a ales din revoluția anului 1848 din Transilvania, se știe. Momentul, însă, a fost dominat de două personalități de anvergură istorică: Avram Iancu din Vidra Apusenilor și Simion Bărnuțiu din Bocșa-Română de pe plaiurile sălăjene. Lecțiile lor de dreptate socială, luptele lor împotriva opresiunii, crezul lor revoluționar-politic au atîrnat greu în cumpăna istoriei și au netezit drumul spre unirea din 1918.

Este meritul incontestabil al profesorului D. D. Roșca de a fi formulat, la nivelul european și de perspectiva materialismului istoric, judecățile de valoare asupra stilului de gîndire și de viață a lui Simion Bărnuțiu, care, după propria sa convingere, **ținînd cu poporul, n-a greșit!**

GRIGORE POPA

Pentru o nouă concepție in arhitectura școlară

Oricine poate observa cu ușurință că în anii construcției socialiste arhitectura școlară a cunoscut realizări ca nicicând în istoria învățămîntului nostru. E necesar să ajungem acum la un concept de arhitectură deschisă care să se poată adapta la toate cerințele viitoarei dezvoltări a științei educației comuniste. E bine să reținem conceptul de arhitectură deschisă; care se impune a fi aprofundat laolaltă de către arhitecții și inginerii specializați în acest domeniu, de către pedagogii și medicii școlari. În literatura de specialitate se observă că există o serioasă tendință de căutare a unei viziuni, a unor structuri noi în arhitectura și ingineria edificiilor școlare, așa încît ele să servească realmente marea complexitate a educației în condițiile neîncheatei revoluții științifico-tehnice etc.

La noi, în primăvara acestui an, Ministerul Educației și Învățămîntului, apreciind marea importanță a arhitecturii școlare, a constituit o Comisie specială cu funcție consultativă căreia i s-a dat ca sarcină studierea problematicei (aprofundarea ei, propuneri). Comisia are o compoziție largă, complexă, fiind alcătuită din arhitecți, ingineri, pedagogi, medici.

Ce elemente trebuie să caracterizeze noul stil arhitectural? Ridicarea acestei chestiuni ar cere ca mai întâi să privim critic normativul după care se realizează încă actualele construcții. Neconcordanțele dintre arhitectură și ingineria școlară este un fapt obiectiv, cu implicații care nu pot fi ignorate. Actualele normative sînt depășite, frînează gîndirea creatoare a arhitecților, a inginerilor și pedagogilor, împiedică astfel realizarea școlii fundamentale al educației. Așadar, se impune întocmirea de alte normative, la nivelul actual și de perspectivă al științei.

1. În multe lucrări de specialitate, ca și la diferite conferințe internaționale, s-a cerut constant renunțarea la stilul cazarmă (uneori stilul-magazine), deficitar din punct de vedere estetic, precum și greu de adaptat atît la condițiile igienice, cît și la multiplele, variatele cerințe instructiv-educative. S-au propus alte profiluri, și se caută mereu altele. De ce nu s-ar adapta și pentru școli o linie modernă, ca aceea a palatului expozițiilor, sau ca aceea realizată în unele construcții de pe litoral?

2. Se apreciază că edificiile școlare se pot ridica la trei etaje măcar pentru anumite porțiuni (englezii merg pînă la maximum patru etaje), spre a se realiza un număr mai mare de săli cu funcțiuni specifice și economicoase.

3. Se impune ca dimensiunile sălilor să fie mai mari, fiindcă introducerea instrumentației, aparaturii, tehnologiei didactice noi cere aceasta. Transformarea sălilor în laboratoare, studiouri, cabinete, ateliere

didactice e greu de realizat în săli unde un elev dispune doar de circa 1,5 m suprafață de mișcare.

4. Edificiile școlare să primească lumină și soare pe toate laturile. Multe construcții de azi suferă de această lipsă. Se recurge în acest sens la construirea unor pereți întregi de sticlă care nu costă mult.

5. O atenție deosebită trebuie acordată ventilației aerului în săli. (Cel mai bun sistem este cel al ventilației multilaterale, transversale, care nu este nici greu de realizat, nici scump). În unele țări, sălile școlare sînt alimentate și cu aer condiționat.

6. Structura internă a edificiilor cere săli cu funcțiuni variate; spălătoare, grupuri sanitare la toate etajele; cabinet medical; cabinet de consultații psihosociopedagogice și de orientare profesională; sală-muzeu și sală-expoziție; sală pentru așa-zisul colț viu al naturii; amfiteatru, căruia i se poate da o funcționalitate plurivalentă; sala de educație fizică; vestiar.

7. Pentru educația specifică a fetelor, programele școlare cuprind anumite cursuri, legate de viață. De aici, și trebuința de săli separate, de o mică bucătărie electrică, iar pentru anumite activități, de săli, vestiare, mobilier.

8. De asemenea, este necesară organizarea într-o parte a edificiului a așa-numitului grup social (semiinternat, o sală-cantină cu mese etc.).

9. Se preconizează — atît din considerente financiare, cît și din rațiuni instructiv-educative — să se recurgă, cît mai mult posibil, la pereți mobili, glisanți de placaje, de sticlă pentru a permite modificarea dimensiunilor spațiului după necesități.

10. Se apreciază mult influența educativă a picturilor și sculpturilor atît în interiorul edificiului, cît și în exterior; influența profilurilor expresive; valoarea ornamentației și figurației simbolice, sugestive, care să suscite gîndirea; valoarea polihromatismului și chiar a oglinzilor, care sprijină procesul autocunoașterii individuale și colective.

11. În fine, nu mai poate fi neglijată arhitectura școlilor de copii mici (a grădinițelor), care își au o pedagogie specifică.

De obicei, se ridică problema fondurilor. Trebuie să înțelegem că a concepe și a construi corespunzător nu e niciodată scump. Scump este numai necorespunzătorul, ineficientul, ceea ce frînează progresul. Și în acest domeniu al arhitecturii și ingineriei școlare, mergînd pe linia marilor finalități ale educației comuniste, trebuie să concepem modele, proiecte complete, militînd pentru un nivel înalt, pe care îl putem atinge și în etape. Nu e vorba de lux, ci de stricte necesități ce se impun satisfăcute printr-o concepție de prospectare în modul cel mai adecvat.

GH. T. DUMITRESCU

Trio

Foto: V. Bogdăneț

Rolul legii valorii și modul său de acțiune în economia socialistă

(Urmare din pag. a 3-a)

de muncă, ea ne dă în mod continuu informații pe baza cărora se poate interveni prompt pentru perfecționarea sarcinilor de plan conform cerințelor reale. Legea valorii, cu alte cuvinte, determină partea pe care societatea o poate cheltui din totalul timpului de muncă disponibil cu producerea fiecărui fel de marfă. Împreună cu întregul sistem de legi economice care acționează în socialism, ea impune cu necesitate ca planificarea să se facă în deplină concordanță cu cerințele sistemului nevoilor economice reale de consum, cu nevoia socială efectivă, iar în îndeplinirea planului să se țină seama cantitativ și calitativ de aceste cerințe, ale pieței și consumatorilor.

Importanța folosirii legii valorii în activitatea economică a fost subliniată în nenumărate rînduri de documentele de partid și de stat. Astfel cu ocazia Semicentenarului Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu — vorbind despre perfecționarea vieții economice — arată: „Punem accentul pe o mai bună folosire conștientă a factorilor economici, a acțiunii legilor economice obiective, inclusiv a legii valorii, pe studierea cerințelor pieței, pe dezvoltarea largă a inițiativii de jos“.

Rolul legii valorii iese în evidență cu deosebită pregnanță în politica economică dusă de partid și stat în vederea creșterii neconținute a producției pentru realizarea cerințelor legii economice fundamentale a socialismului. În acest sens, elaborarea unui sistem de prețuri la baza cărora să stea valoarea, desfășurarea unei activități care să îndemne și mai mult la raționalitate economică sînt cerințe de prim ordin ale interacțiunii legii valorii cu legea economică fundamentală. Astfel, prin intermediul formelor planice de mișcare a relațiilor marfă-bani, legea valorii acționează în direcția stimulării materiale a producătorilor de mărfuri, a obținerii în interesul întregii societăți a unor rezultate cît mai bune cu cheltuieli de producție cît mai reduse. Comensurarea în formă bănească a cheltuielilor de producție cu rezultatele obținute stimulează unitățile economice nu numai în direcția reducerii cheltuielilor la nivelul celor planificate, dar și în reducerea valorii individuale a mărfurilor sub cea socială, în vederea obținerii unui beneficiu sporit și a măririi gradului de rentabilitate.

Pentru cointeresarea unităților producătoare și totodată pentru întărirea gestiunii economice proprii, o pîrghie valorică importantă o constituie sistemul de prețuri. Formate în mod planificat, prețurile just construite constituie un instrument eficient de asigurare a armonizării intereselor fiecărei întreprinderi cu interesele generale ale economiei. De asemenea, utilizarea celorlalte pîrghii valorice ca beneficiul, prețul de cost, finanțele, creditul etc., se încadrează în sistemul gestiunii economice proprii a cărui aplicare corectă are implicații profunde asupra nivelului producției, mărimii acumulărilor, asigurării unei înalte rentabilități, asupra nivelului prețurilor și competitivității mărfurilor. Toate acestea presupun și determină folosirea legii valorii și a categoriilor valorice în cointeresarea materială a producătorilor direcți. Utilizarea relațiilor marfă-bani în îndeplinirea repartiției după cantitatea și calitatea muncii depuse, confirmă rolul jucat de legea valorii ca primă lege a producției colective în condițiile relațiilor de producție socialiste.

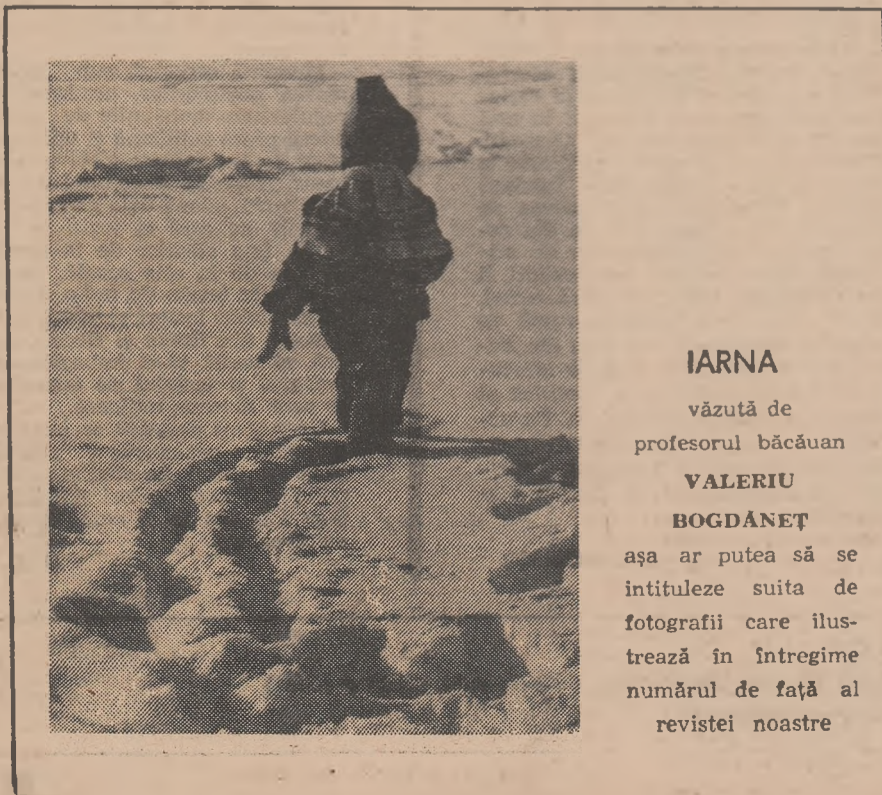
Nu putem încheia fără a sublinia încă o dată rolul deosebit pe care-l au partidul și statul nostru în folosirea conștientă a legii valorii și a pîrghiilor valorice în activitatea de conducere, planificare și dezvoltare a economiei naționale.

Utilizarea conștientă a legii valorii și a categoriilor valorice capătă o importanță și mai mare în etapa actuală a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate. Programul elaborat de partid la Congresul al X-lea creează cadrul folosirii cît mai judicioase, de către toate organele de conducere și planificare, a mecanismului legii valorii în direcția fundamentării cît mai științifice a planurilor de dezvoltare a economiei naționale pe baza perfecționării sistemului de prețuri, a utilizării cu maximă eficiență a resurselor naturale, de muncă și financiare ale țării, a creșterii rentabilității tuturor unităților socialiste, a întării gestiunii economice proprii, a sporirii venitului național real.

1) „Contribuții la dezbaterile problemelor teoretice ale economiei socialiste“, Editura politică, 1969, p. 315.

2) I. Rachmuth „Planul de stat, piața și pîrghiile valorice“, „Lupta de clasă“ nr. 1, 1968.

3) Nicolae Ceaușescu „Semicentenarul glorios al Partidului Comunist Român“, Editura politică, 1971, p. 40.

IARNA

văzută de
profesorul băcăuan

VALERIU

BOGDĂNEȚ

asa ar putea să se
intituleze suita de
fotografii care ilu-
strează în întregime
numărul de față al
revistei noastre

Școala africană își caută identitatea

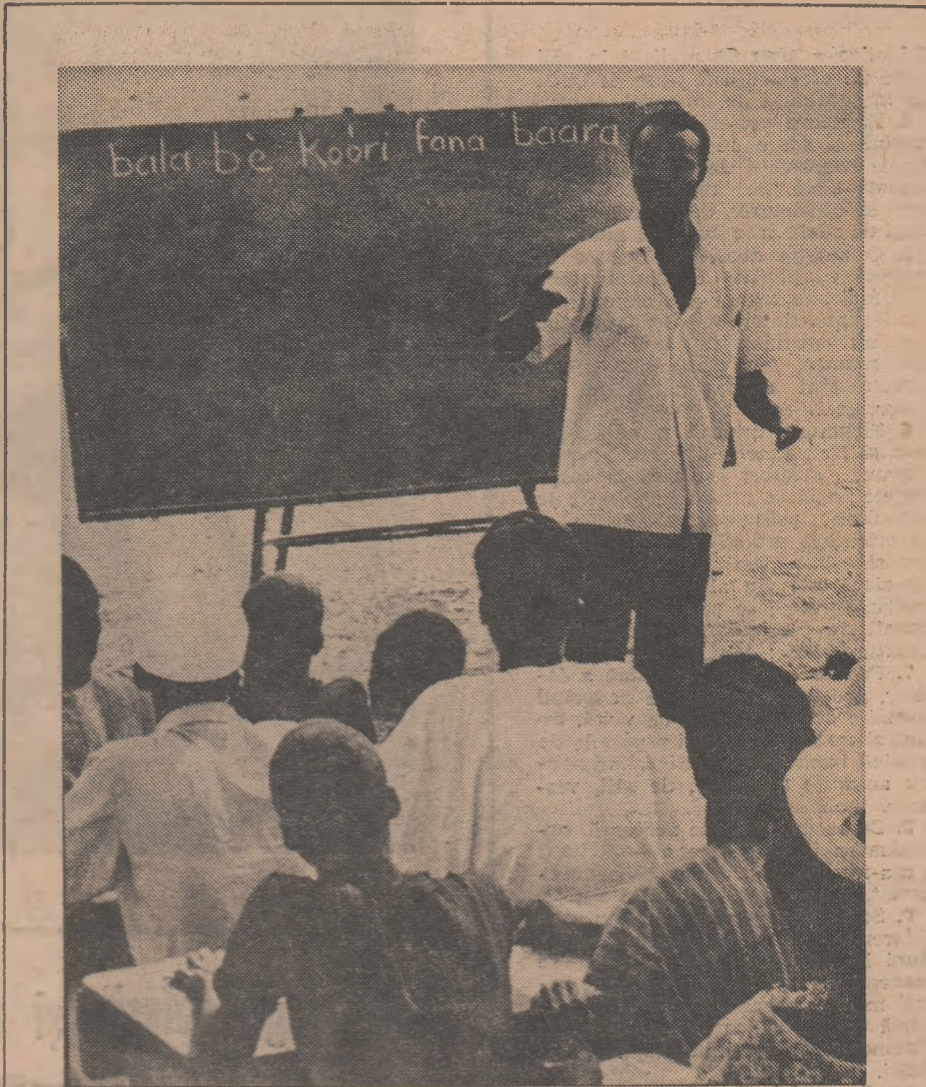
În deceniul dezvoltării, învățământul Africii negre este angajat într-un maraton al eforturilor de înnoire și adaptare la imperatiile transformărilor vieții social-economice africane contemporane. În mod obiectiv, învățământul african se află într-o asiduă căutare a unor forme eficiente și a unei identități proprii. Este o năzuință firească mai ales că moștenirile cu care demara, cu zece ani în urmă, primul deceniu al dezvoltării africane, erau sinonime cu o dramatică stare de inapoiere.

În primul lor deceniu de libertate și independență, majoritatea țărilor din Africa neagră aveau un sistem de învățământ colonial precar și firav care, ca o haină croită pentru altcineva, nu se potrivea nevoilor lor. Iată de ce, de pildă, țările francofone nu-și pot perpetua sau prelua necritic un sistem de învățământ creat după criteriile aceluși „loi caare”, potrivit căruia obiectivele unui astfel de învățământ își propuneau ca africanii să învețe „să fie francezi”, limba de predare fiind exclusiv franceza, iar materiile predate — aceleași ca în Franța. Nu puteau fi preluate nici școlile anglofone care, chiar dacă acceptau promovarea limbii și culturii autohtone și erau mai diverse și mai axate pe realități locale, țineau, în primul rând, seama de nevoile administrației și ale rețelei de interese economice ale metropolei. Similară era și orientarea școlilor comunităților indiene din Africa; și nici învățământul după tiparul belgian, portughez sau spaniol, cu o tentă paternalistă, subordonat unor nevoi imediate și ignorând cultura și cerințele locului, nu avea mai multe virtuți. În marea lor majoritate, aceste școli organizate de misionari ținteau la învățarea cititului și educarea africanilor în spirit de supușenie față de dogmele unei religii care, tradițional nu fusese a lor. Erau învățați să citească biblia și să fie mici slujbași ai administrației coloniale. În mod similar și școlile musulmane se obstinau și ele să-și educe învățăceii în versetele Koranului.

În etapa dobândirii și consolidării independenței, în fața nevoilor obiective ale reformelor și naționalizării, transformările și înnoirile învățământului african s-au efectuat fie stinjenite de lipsa unui suport economic și financiar substanțial sau cel puțin eficient, fie pe fondul unei acute lipse de cadre, de manuale și chiar a unei limbi africane de predare. Etatizând și laicizând învățământul, noile regimuri naționale din tinerele state independente africane aflau școala și sub dominantele unui conservatorism, al unei inerții sau temeri.

După cum remarca Julius K. Nyerere, președintele Tanzaniei, referindu-se la situația din țara sa, dar tipică și pentru celelalte țări ale Africii negre, școala primară este abordată de către părinți ca o speranță de a-și scăpa fiii de agricultură; școala secundară, o enclavă cu lecții, recreații și vacanțe, dar ruptă de viață și de muncă. Învățământul universitar îi obiecta caracterul academic, prilej de loc laudabil de obținere a unor diplome, care ajută doar la emanciparea personală, neincubând responsabilitatea individului față de nevoile și cerințele societății.

Dar dacă cele amintite pînă aci sînt socotite de africani lacune pe care le-a avut orientarea învățământului, pe de altă parte și sub raportul rezultatelor cantitative, educatorii africani sînt puși în fața unor stări de lucruri destul de dificile. Reținem din presa africană, în vara anului 1970, că media populației analfabe de pe continentul african se plasează la peste 85%. Aproape 60% din copiii de vîrstă școlară (5—19 ani) nu sînt înscriși la școală și peste 80% din copii nu o frecventează; numai 10% din adolescenții Africii frecventează școlile secundare. Procentajele arată raporturi defavorabile fetelor în comparație cu băieții. Numărul studenților din universitățile africane în 1970, era de

Una din preocupările ardente ale UNESCO: răspîndirea științei de carte pe toate meridianele globului. Programul său experimental mondial de alfabetizare tinde să răspundă multiplelor probleme pe care le pun, în acest sens, cei nu mai puțin de 783 de milioane de adulți care nu știu, în prezent, nici să scrie, nici să citească.

11 500, un număr mic chiar dacă li se adăuga și cei peste 5 000 studenți pregătiți în învățământul universitar din Europa. Nici mijloacele de mass-media nu excelează dacă ținem cont că doar 10 radiouri, 5 locuri la cinema, 20 exemplare de ziare revin la 1 000 locuitori africani.

Cum transplantul străin, de învățământ fortuit, nu se integrează în obiectivele pe care țările africane le așteaptă de la școală, se cer alte soluții. Căutările, experimentele, dezbaterile sînt inerente, alături de măsuri de anvergură cu caracter de masă. Au fost declarați ani ai învățământului (în Tanzania); în Nigeria învățământul se înscrie ca element de substanță în formula terță de „reabilitare, reconstrucție și reconciliere”; în Kenya învățământul este susținut de ampla inițiativă „harambee” (să ne unim) în contextul căreia se mobilizează populația pentru a construi școli, pentru a le dota și echipa, pentru a da o masă pe zi copiilor, mai ales celor nevoiași, ajungînd ca pînă în 1975 numărul celor care iau gratuit o masă pe zi la școală, să fie de peste 1 500 000. În acest scop se solicită contribuții și participări voluntare. Zambia, Republica Populară Congo, Guinea și alte țări independente ale Africii negre depun stăruitoare eforturi pentru dezvoltarea și modernizarea învățământului.

Un obiectiv politic major la care se scotează ca școala și educația să contribuie cît mai eficient, este consolidarea unității naționale a acestor popoare, înlăturarea unor păgubitoare rivalități și animozități tribale. În același timp, de la școală se așteaptă cadre, cît mai multe cadre africane, se așteaptă mină de lucru calificată.

Asistăm apoi la o evoluție a preocupării politice de adaptare a în-

vățământului la nevoile, la conținutul și forma cerută de realitățile africane. Ideea adaptării debuta în anii trecuți sub noțiunea generică de „africanizare”. Ea este în fond o componentă de bază a curentului de trezire și afirmare a continentului negru la viața politică, socială și o contribuție proprie la civilizația lumii, definită prin cunoscutul fenomen numit „negritude”. Ulterior, orientarea învățământului, ca de altfel și a altor elemente ale fenomenului „negritude” se manifestă mai concret în preocupări pe scară națională, „africanizarea” traducîndu-se acum prin „nigerianizare”, „camerunizare”, „zambianizare”, „kenyanizare” ș.a.m.d. Virtuțile acestei noi orientări impusă obiectiv de cerințele particularului, au dus la o mai atentă scrutare a nevoilor și eforturilor necesare fiecărei țări de a-și dezvolta învățământul, precum și de creșterea de cadre naționale proprii.

Africanizarea și fenomenul „negritude” nășteau ideea unei eforturilor mai multor țări, pe plan regional, prin care s-au construit în anii trecuți cîteva universități (Nairobi, Tananarive ș.a.) care, sprijinite și de organisme și țări sau fundații străine, își propuneau formarea de cadre africane pentru țările din regiune. Dar dacă beneficiau de eficiența unirii, acestor universități li se obiectează totuși, nu fără temel, o orientare prea generală, ruptă de nevoile specifice și concrete ale fiecărei țări, pasivitate față de eforturile și responsabilitatea politică și socială a statelor beneficiare. Ca urmare, în majoritatea capitalelor africane au apărut facultăți și universități îndrumate de statele respective.

GH. DRAGOȘ

Din presa pedagogică de peste hotare

Specialiștii Centrului de cercetări în domeniul învățământului superior din R.P. Ungară au ajuns la concluzia că pregătirea tinerilor dezavantajați din cauza condițiilor necorespunzătoare de învățatură, de exemplu a celor care au studiat în unele din școlile sătești, a navetiștilor sau pur și simplu a celor care nu au fost ajutați în însușirea metodelor adecvate de muncă intelectuală, trebuie să se înceapă cît mai devreme. În asemenea cazuri — după cum relatează revista *Köznevelés* (nr. 2/1972) nu este vorba atît de măsuri pentru lichidarea rămîinerii în urmă la învățatură. Pentru a-i ajuta eficient pe acești tineri este nevoie de o preocupare specială pentru asigurarea nivelului absolut necesar de cultură generală, a interesului pentru studiu și pentru dezvoltarea capacităților lor intelectuale.

În acest scop sînt create o serie de cercuri de studii complexe, încă din primul an de liceu. Aici se tinde în primul rînd să se inoculeze tinerilor dorința continuării studiilor, o dată cu preocuparea pentru îmbogățirea culturii generale. Abia pe urmă, elevii sînt împărțiți, conform intereselor lor, în cercuri de științe umaniste sau realiste.

La început, după depistarea tinerilor capabili și cu condiții de învățatură, se organizează excursii, vizite la muzee, în fabrici, vizionări de spectacole etc. urmate de discuții sub formă de seminare. Acestea dezvoltă interesul pentru fenomenele de cultură, îmbogățind totodată nivelul cunoștințelor. Paralel, tinerii sînt ajutați de către psihologi să-și însușească tehnica muncii intelectuale, să respecte un regim de zi corect, să folosească rațional timpul liber.

De remarcat faptul că tematica propriu-zisă a cercurilor complexe pe specialități nu e împărțită pe obiecte de învățamînt, ci pe grupe de asemenea obiecte, urmărindu-se să se facă mai ales sinteze, ceea ce înlesnește înțelegerea legăturii dintre discipline, oferă posibilitatea unor comparații și generalizări și stimulează dezvoltarea gîndirii. Totodată, îi ajută pe elevi să-și descopere propriile posibilități și aptitudini.

După anul III al liceului, cînd la majoritatea elevilor se conturează mai precis o preocupare, interes pentru o profesie, pregătirea propriu-zisă pentru concursul de admitere se înfăptuiește în cadrul institutelor de învățamînt superior.

E. R.

Unul din recentele numere ale revistei sovietice „*Ucitelskaia gazeta*” ne informează că la Școala medie din Ragulinsk, regiunea Stavropol'sk, funcționează de mai mulți ani un cerc al tinerilor lectori format din elevi ai claselor mari.

Membrii cercului, sub îndrumarea profesorilor, urmăresc cu regularitate emisiunile de radio, citește presa cotidiană și unele reviste de specialitate („*Novoe vremia*”, „*Molodoi Kommunist*”, „*Za rubejom*”), adună date pentru prelegerile pe care ei înșiși le țin, fie în fața elevilor de la școala lor sau de la altă școală, fie la emisiunile locale de radio. În paralel, tinerii lectori studiază arta retorică din Roma și Grecia antică, și caută să-și îmbogățească limbajul și bagajul de cunoștințe prin diverse mijloace.

Un accent deosebit se pune, la întocmirea prelegerilor, precum și la seminarii, pe studiul cărții politice. Tinerii lectori sînt introduși totodată în tainele muncii de cercetare.

D. R.

„TRIBUNA ȘCOLII”

Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățământului și Uniunea Sindicatelor din învățamînt, știință și cultură

Redactor șef: AUREL DRAGOȘ MUNTEANU